B 373/5

VI–K

A M. KIR. TANÁRKÉPZŐ-INTÉZETI GYAKORLÓ-FŐGIMNÁZIUM ÉRTESITŐJE

B 373/5

AZ 1917–1918. ISKOLAI ÉVRŐL

SZERKESZTETTE

Dr. PRUZSINSZKY JÁNOS

AZ INTÉZET KIR. IGAZGATÓJA

TANKERÜLETI FŐIGAZGATÓI CÍMMEL.

816

BUDAPEST

1918.

VÁROSI KÖNYVTÁR
BUDAPEST ❋ KÖZPONT
B 373/5

KÜLÖN GYŰJTEMÉNY
CSAK KÜLÖN ENGEDÉLYLYEL ADHATÓ KI

Kir. Tanári Képző-
vlő. Főgimnasium.
1917/18.

BUDAPEST
SZÉKES-
FŐVÁROS

LELTÁROZVA 1963

A M. KIR. TANÁRKÉPZŐ-INTÉZETI GYAKORLÓ-FŐGIMNÁZIUM ÉRTESITŐJE

AZ 1917–1918. ISKOLAI ÉVRŐL

SZERKESZTETTE

Dr. PRUZSINSZKY JÁNOS

AZ INTÉZET KIR. IGAZGATÓJA

TANKERÜLETI FŐIGAZGATÓI CÍMMEL.

BUDAPEST

1918.

976

1885

B373/5

13591

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

ISKOLA ÉS EGÉSZSÉGÜGY.

Gróf Apponyi Albert aránylag rövid ideig tartott második kultuszminiszterségének emlékét megörökíti egy rendkívül fontos körrendelete, amely 1917 november 7-iki keltével jelent meg és «a köznevelés minden munkásához» van intézve. Mint egykoron a fák és madarak védelmét sürgette volt, most az embercsemeték ügyét óhajtotta felkarolni a legszélesebb alapon és keretben. Szükségesnek és elodázhatlan kötelességnek tartja ezentúl az egészségügyi kérdéseknek az iskolai munkába való szerves bekapcsolását. Azért teljes joggal megkívánja, hogy aki csak gyermekek nevelésével és oktatásával foglalkozik, mindig és minden kínálkozó alkalommal igyekezzék «a közegészségügyi és gyermekegészségügyi tájékoztatást az iskolai munka mindenik részletében» foganatosítani, mert csak a kellőképen oktatott és nevelt ifjúság útján «terjedhet el az egészséges élettel való törődés». Minden iskolának és tán legelsősorban a középiskolának célkitűzésében kell, hogy helyet nyerjen és foglaljon a gyermekifjakból álló növendékek «egészségre való törekvésének felébresztése és állandó megerősítése». Bármennyi teendője és kötelessége van is az iskolának, mindig kell jutnia időnek olyan alkalmi fejtegetések és tanítások számára, amelyekből a tanulók megértik, hogy az emberi élet minden fáradozásának, sőt minden egyes ember egyéni nyugalmának, boldogulásának és boldogságának a legelső feltétele az egészség, s hogy magának az egész nemzet erejének és fennmaradásának igazi észszerű alapja és sarkpontja a rendezett közegészségügy. A középiskolának is arra kell törekednie, hogy mindenki óvni tudja magát és megértse s szívesen kövesse az állam egészségügyi intézkedéseit, annyival inkább, mivel épen a középiskolákból kerülnek ki az egykor majd vezérszerepre hivatott férfiak, akiken akárhányszor egy községnek, egy városnak vagy megyének egészségügye megfordul. A szóbanforgó rendelet szerint nagyon kívánatos, hogy olyan gondolkodásmód és érzület alakuljon ki a csendesen, de hathatósan

dolgozó iskola műhelyéből, amely nemzeti, állampolgári és emberi kötelességnek ismerteti meg a következő nemzedékekkel a mások életének és egészségének hathatós és tevékeny védelmét. És minél több lesz a maga és mások egészségével törődő és arra gondosan s tervszerűen ügyelő egyes ember, annál több lesz az egészséges család és annál egészségesebb, erősebb, népesebb lesz maga a nemzet. Ha minden egyes iskola a reábizott gyermekeket és ifjakat az egészséges életre való nevelés jótéteményében részesíti, szinte természetszerűleg fog kifejlődni a tanuló-növendékekben a maguk és mások egészségével való törődés kötelességének érzete.

Olvasván *gróf Apponyi Albert* körrendeletét, önkéntelenül eszünkbe jut a nagy és művelt Németországban újabban hangoztatott kijelentés: *Gesundheit ist Pflicht*, az egészség kötelesség. Az első hallásra szinte paradoxonnak hangzik ez a kissé meglepő katonás jelszó, akárcsak az a hajdanában az éleselméjű Lessing nevéhez fűződő lapidáris megállapítás: Genie ist Fleisz. Az első pillanatra gondolkozóba ejtő két kijelentés értelméről és igazságáról talán lehet vitatkozni, de maga a nagy német nép élő tanúbizonysága annak az igazságnak, hogy ernyedetlen szorgalom s a kötelességnek mindig lelkiismeretes teljesítése, valamint az iskola és a tudomány követelte tisztaság és erkölcsi tisztesség előbb-utóbb csodákat hoz létre egy nemzet életében. Iskolázott, fegyelmezett, szervezett és minden porcikájában egészséges nép a hatalmas germán faj népe, amely mindent egybevéve, alles in allem genommen, lényegesen meghaladja és alaposan felülmulja a kultúra és civilizáció dolgában szintén magasan álló más európai nemzeteket.

Épen nem véletlen, hogy magában az iskolaügy klasszikus hazájában, a Dichterek és Denkerek országában is elég jókor észrevették, hogy az iskolai eljárás, az úgynevezett Schulbetrieb nem egy tekintetben veszélyekkel is jár a növendékekre nézve. Különösen a legnemesebb érzékszerv, a látást közvetítő szem vallja kárát a túlontúl való megerőltetésnek, továbbá a hátgerincoszlop elferdüléséből és a sok ülés okozta hanyag testtartásból kifolyólag sok gyermeknek testi fejlődésében helyrehozhatlan károk és veszedelmek állanak elő. Egyszerre csak, mintha az egész művelt világ szükségesnek látta volna a tarthatatlan helyzetet, nemzetközi találkozóra gyűltek össze az egész földgömb minden kulturországából a kiküldöttek és megbizottak: pedagógusok, orvosok, higienikusok és pszichiaterek, először 1904-ben Nürnberg városában, 1907-ben Londonban, 1910-ben Párisban, 1913-ban az amerikai Buffalóban, hogy intő szavukat felemeljék a napról napra fenyegetőbb veszélyekkel szemben. Csodálatos egyértelműséggel megállapított bajok és nehézségek kerültek szóba azokon az iskolai higienikus kongresszusokon, melyeknek elhárítása érdekében minden követ meg kellett mozdítani. Lassanként mind mélyebb és mélyebb meggyőződésévé vált a szakembereknek, hogy az egész-

ség ügyét minden vonatkozásában be kell vinni az iskolába, magát az egészségtant is rendszeresen és fokozatosan tanítani kell az egyes osztályokban, de egyébként is oda kell hatni, hogy minden tanító minden kínálkozó alkalommal figyelmeztesse növendékeit az életüket és egészségüket fenyegető veszélyekre, továbbá a szabad és tiszta levegőben való mozgás áldásos hatására, az agy- és idegszervezet okos kiméletének jelentőségére és az úgynevezett szellemi túlterhelés helyrehozhatlan pusztításaira. Aki a fővárosi viszonyokat ismeri, épen a legszorgalmasabb és legbuzgóbb tanulóknál tapasztalhatja az időnek előtte való elidegesedést, amiből a gyakori neurasztenia összes visszásságaival és perverzitásaival együtt szokott előállani. Mindinkább szükségesnek látjuk és látják az egész világon, hogy főleg a középiskolában, ennek egész nyolc évi folyamán végig, a kis és nagy tanulók korukhoz okosan alkalmazkodó egészségügyi nevelésben részesüljenek, hogy a mindenütt tapasztalható s a fejlődéssel együttjáró rossz szokások gyökeret ne verjenek, és hogy általában a test és szellem fejlődése az egészség követelményeinek állandó szemmeltartásával történjék.

Gróf Apponyi Albert körrendeletének egyik nagy érdeme abban rejlik, hogy az egyes tantárgyak keretében is iparkodik megállapítani a megfelelő módozatokat és tanácsokat ad a teendőkre nézve. A magyar nyelvi olvasókönyvek ezentúl olyan részleteket is fognak tartalmazni, melyek a nép életmódjára vonatkoznak vagy az egészség szempontjából annak helyes vagy káros szokásait ismertetik. A rendelet pl. a nyolcadik osztály tanulói számára felhívja a figyelmet Széchenyi István Önismeret-ére, és megkívánja, hogy egyszer-másszor házi dolgozatokat is készíttessünk az egészségügyi kérdések köréből. A klasszikus nyelvek olvasmányai az antik világ művelődési viszonyaival kapcsolatban igen sokszor nyujtanak alkalmat idevágó okos és hasznos kitérésekre. Sok velős mondatot és higiénikus életszabályt találunk a hellén és római idiomában egyaránt, hogy egyebet ne említsünk, mint a modern higiéna alapját és kiindulópontját hirdető mondást: *Tolle causam morbi, morbum ipsum tolles.* A történelem, a földrajz és talán legelsősorban és mindenek felett a természetrajz és a természettan igen jelentékeny mértékben járulhatnak hozzá, hogy a serdülő ifjak «az egészségnek egyéni és nemzeti jelentőségét felfogják és átértsék». A véranyag elemzésével és alkotó részeinek ismertetésével kapcsolatban az úgynevezett vérszegénység állandó súlyos veszélyeinek feltárása, a táplálkozás kérdéseinek és az élelmiszerek alkotó elemeinek megbeszélése bőséges alkalmat szolgáltatnak az egészség és egészségügy irányában való elmélyedésre. A mennyiségtan is belevonhatja körébe e fontos ügyet. A gyermek súlya és súlyának fokozatos gyarapodása, a gyermekbetegségek és epidémiák elterjedtsége, a védőoltások foganatja, a gyermekhalandóság és a balesetek szomorú statisztikája, a népszaporodás adatai, a kórházi

eredményeknek számadatai alkalmasak a megkívánt érdeklődés fokozására. A lélektanban az idegrendszer tárgyalása a szellemi élet egészségtanába vezeti be a növendéket. Maga a testgyakorlat is inkább testnevelés és egészséges testi életre való vezetés legyen, mintsem hajmeresztő akrobata és egyéb mutatványokból álló látványosság. Ki kell küszöbölni a túlerőltetést, melynek nem egyszer áldozatul esett egy-egy fiatal ember. Egészség megóvása, egészséges testfejlődés előmozdítása, a szabad levegőben való tartózkodás fontossága és mulhatatlan szüksége, az iskolai termeknek sűrű szellőztetése, ezek a kérdések is álljanak az iskolai munka gócpontjában. Ismételjük mi is napról-napra a hellén és római ember ismert búcsúköszöntését : ὑγίαινε, vale, azaz : légy egészséges, légy ép, erős. Jelszavunk legyen tehát valetudo, végig az egész vonalon, vagyis: valetudo testben, lélekben, szellemben és jellemben!

P. J.

Dr. VÉRTESY DEZSŐ

1881—1917.

Rövid négy évig dolgozott csupán velünk hirtelen és váratlanul elhunyt tanártársunk, de mi másfél évtized óta számítottuk hiveink közé. Mint huszonegyéves ifjú lépett 1902-ben tanárjelöltjeink sorába s már mint gyakorló kandidátus oly meglepő készséget mutatott a klasszikus nyelvekben, oly buzgó odaadással indult tanári pályáján, hogy mi öregebbek már akkor láttuk benne jövendő kartársunkat.

Viruló férfikorának izzó szellemi energiája és lázas munkakedve közben, 1917 július 12-én (már halála napján) érkezett hozzánk kevesekhez, kik a fővárosban voltunk, a megrendítő hír, hogy a szepesmegyei Virágvölgyben üdülést kereső barátunkat súlyos betegen hozta haza önfeláldozóan ápoló fiatal neje. De a törékeny test nem tudott ellenállni az orvul támadó kórnak, és így vele együtt a nemes nevelő hivatás sok reményét, becses szellemi alkotások számos tervét temettük július 14-én sírjába.

Mint nevelő főleg magával szemben alkalmazott szigorú mértéket. Már a gimnáziumban és az egyetemen meglepte tanárait szorgalmával, lelkességével, a szép eszmék rajongó kultuszával. Nemcsak folyékonyan olvasta a klasszikusokat, a készséget is megszerezte, hogy azokat latinul vagy görögül fejtegesse és magyarázza. Magasba törő szelleme nem érte be azzal, hogy itthon, könyvek közt kutassa át európai és vele együtt magyar műveltségünk alapjait. Mint fiatal tanár a nyári szünidőben sem pihent és felkereste a két klasszikus nép hazáját. Nem törődött a rekkenő hőséggel és ott sétált a Tiberis partja mellett, majd más évben az athéni akropolisz és az Ilissos környékén járt, hogy lelkébe fogadja örök birtokul szellemi kulturánk őstalajának varázslatos képeit. Mint komoly gondolkodó nem közvetlenséggel, derült leereszkedéssel nyerte meg tanítványait tantárgyai számára ; inkább nagy tudása, szinte rajongó idealizmusa keltett elsősorban maga iránt, majd tárgya iránt tiszteletet és becsülést. Mélyreható és lelkiismeretes tanítása önkéntelenül magával ragadta az ifjakat.

Családjában otthonos volt a tudós és költői szellem ; tagjai közül ő a negyedik, ki irodalmunkban jó nevet szerzett magának. Közös vonásuk az erős nemzeti érzés, a puritán életfelfogás. Tudós

hajlama nem szűkkörű, speciális terület feldolgozására sarkalta, inkább széles területet szeretett bejárni. Ritka nyelvérzékkel foglalkozott a klasszikus nyelveken kivül az indus, francia, spanyol, német, angol irodalommal, sőt az ó-testamentum nyelvével is. Ránk hagyományozott, finom ízlésre valló könyvtára tanúskodik róla, hogy nemcsak a filológiát és ethnografiát, hanem a filozófia nagy képviselőit is tanulmányozta. Sok folyóiratunknak volt szorgalmas munkatársa, melyekben értekezései, ismertetései, bírálatai alapos tudását és erős ítélőképességét jelezték. Meleg szeretettel azonban főleg a görög néplélek megnyilvánulásain csüngött, s ami szintén ritka jelenség: nemcsak az ókori hellén költők, hanem az újgörög nép lelki élete és népdalai is erősen foglalkoztatták. Három kis könyve, mondhatni egy érdekes trilogia, juttatta irodalmunknak becses fordításait: Theokritos költeményei (Budapest, 1904), A szerelem abcje (görög népdalok, Budapest, 1906) és Anthologia az újkori görög nép költészetéből (Budapest, 1913). Ezek alapján bízta meg az Akadémia classica-philologiai bizottsága Theokritosnak és a többi görög bukolikusnak új fordításával. Bizonyára sejtette korai halálát, ezért dolgozott rajta lázasan s az utolsó simítás híján teljesen elkészült vele.

Mert beteg testben lakozott ez a dolgozni szerető lélek. Nyulánk, magas termete nem akart kiszélesedni s idegeit két veszedelmes jelenség őrölte: a majdnem minden délután gyötrő főfájás és az álmatlanság. Az előbbi ellen budai sétákban keresett enyhülést, az utóbbit használta fel olvasásra és munkára. Hiába figyelmeztettük egynéhányan: φθίσει σε τὸ σὸν μένος, megbarátkozott azzal a gondolattal, hogy rövidéletű lesz. Testi szenvedései és platoni tanulmányai előkészítették a korai halálra. Szerette a filozófiát, a költészetet s nem vált meg fájdalommal a testi élettől, mely neki akadályul szolgált, hogy folyton a legszebb gondolatokkal foglalkozzék. Aki, mint elhunyt kartársunk, főleg a költői alkotásokban saját lényét, önmagát pillantotta meg; kinek élete az eleven költői értékekbe beleolvadt: az csak kis részét veszti el lényének a halálban; az tovább él mindabban, amiben saját lényét felismerte és szerette.

Geréb József.

A M. KIR. KÖZÉPISKOLAI TANÁRKÉPZŐINTÉZET GYAKORLÓ-FŐGIMNÁZIUMÁNAK TANÁRI SZEMÉLYZETE ÉS A SZEMÉLYZET MŰKÖDÉSI KÖRE AZ 1917—18. ISKOLAI ÉV VÉGÉN.

A) A tanári testület rendes tagjai.

Dr. Pruzsinszky János igazgató, c. tankerületi főigazgató, az Országos Közoktatási Tanács tagja, a M. Tud. Akadémia klasszika-filológiai bizottságának segédtagja, az Országos Közegészségügyi Egyesület, a Magyar Gyermektanulmányi Társaság s a Budapesti Philologiai Társaság választmányi tagja. Vezette az intézetet és intézte a gyakorlótanárok ügyeit.

Dr. Balázs István rendes tanár, m. kir. szk. honvédhuszár-főhadnagy. Jelenleg is katonai kötelezettségének tesz eleget.

Bielek Dezső rendes tanár, a Bp. Középisk. Tanárok Beszerzési Csoportjának gyakorlófőgimn. megbizottja. Tanított a II. és III. osztályban latint, az I. és II. osztályban szépirást ; főnöke volt a II. osztálynak.

Bokor László rendes tanár, a Magyar Rajztanárok Országos Egyesületének választmányi tagja. Tartalékos hadnagy, mint hadifogoly Krasnojarskban internálva.

Dr. Császár Ernő rendes tanár, a Budapesti Philologiai Társaság pénztárosa, a Magyar Irodalomtörténeti Társaság választmányi és az Erzsébet Népakadémia előadó tagja. — Tanított a IV, V., VII. és husvét óta a VIII. osztályban magyart ; a VII. osztálynak főnöke volt s kezelője az ifjúsági könyvtárnak, tandíj-kezelő.

Dr. Cserép József rendes tanár, egyetemi c. nyilv. rendkívüli tanár, a M. Tud. Akadémia klassz.-filol. bizottságának segédtagja, a Budapesti Philologiai Társaság választmányi, az aradi főgimn. «Bódogh-Gyorsírókör»-ének tiszteleti tagja. — Tanított az I. osztályban magyart és latint, a VIII-ban görögöt ; főnöke volt az I. osztálynak.

Dr. Czebe Gyula rendes tanár, egyetemi magántanár, a M. Tud. Akadémia klassz.-filol. bizottságának segédtagja, a Budapesti Philologiai Társaságnak másodtitkára, az Erzsébet Népakadémiának előadó s az athéni Görög Néprajzi Társaságnak rendes tagja. — Tanított a VI. osztályban görögöt és latint, a VIII-ban latint ; a VI. osztálynak főnöke volt, kezelője a folyóirattárnak s a tanári értekezletek jegyzője.

Dr. Fest Sándor rendes tanár, az angol nyelv okl. tanára. — Tanított a III., V., VI., VII. és VIII. osztályban németet, vezette a II. osztályban rendszeresített rendkívüli német tanfolyamot.

Geduly Olivér helyettes tanár, tanította az I., IV., V. és VI. osztályban a természetrajzot, az I. és II. osztályban a rajzoló geometriát és a III. osztályban a földrajzot.

Dr. Geréb József középiskolai igazgató, rendes tanár, a M. Tud. Akadémia klassz.-filol. bizottságának segédtagja, az Erzsébet Népakadémiának igazgató tagja, a művészettörténet tanára. — Tanított a IV. osztályban latint és németet, a VI. osztályban görögpótló irodalmat; művészettörténeti előadásokat tartott; főnöke volt a IV. osztálynak; a művészeti szertár őre.

Juvancz Iréneusz rendes tanár. — Tanított az I., II., III., IV. és VI. osztályban mennyiségtant, a III. osztályban rajzoló mértant; főnöke volt a III. osztálynak; a mennyiségtani könyvtár őre.

Kármán Ferenc rendes tanár. Tartalékos tüzérszázados, jelenleg is katonai kötelezettségének tesz eleget.

Dr. Papp Ferenc rendes tanár, a M. Tud. Akadémia irodalomtörténeti bizottságának segédtagja, a Budapesti Philologiai Társaságnak első titkára. — Tanított **Császár Elemér** távozása után az V. osztályban magyart, görögpótló irodalmat, a VI. osztályban magyart.

Pályi Sándor rendes tanár, az Orsz. Szabadoktatási Tanács titkára, a Szabad Liceum alelnöke, az Orsz. Gyorsírói Tanács rendes tagja, a gyorsírás rendkívüli tanára. — Tanított a II. és III. osztályban földrajzot, a II. és IV-ben természetrajzot; a földrajzi szertár őre.

Dr. Staud János rendes tanár. — Tanított a II. osztályban magyart, az V-ben latint, a VIII-ban filozófiát és görögpótló irodalmat; főnöke volt a VIII. osztálynak; a filozófiai és a pedagógiai könyvtár őre.

Dr. Szabó Dezső rendes tanár, egyetemi magántanár, az egyetem történelmi szemináriumának adjunktusa, a Magyar Történelmi Társulatnak igazg.-választmányi tagja. — Tanított a III., IV. és V. osztályban történelmet, a VII-ben görögpótló irodalmat.

Szijártó Miklós középiskolai igazgató, rendes tanár, az Orsz. Pedagógiai Könyvtár és Tanszermúzeum tanácsának rendes tagja. — Tanított az V. osztályban mennyiségtant, a VII. és VIII. osztályban mennyiségtant és természettant; a fizikai szertár őre.

Ujházy László rendes tanár, a Szt.-István-Társulat igazgatóválasztmányának s a Szent István Akadémiának rendes tagja, az Orsz. Pedagógiai Könyvtár és Tanszermúzeum tanácsának alelnöke, a Kath. Tanáregyesület igazgatóságának előadó tanácsosa. — Tanított a VI., VII. és VIII. osztályban történelmet; a történeti könyvtár és szertár őre.

Dr. Wagner József rendes tanár, az Orsz. Magyar Gyorsíróegyesület választmányi tagja, a Budapesti Zenekaregyesület közreműködő tagja, tanított az V. és VII. osztályban görögöt, a VII. osztályban latint; a klasszika-filológiai könyvtár őre volt; vezette az ének- és zenekari gyakorlatokat.

Szervánszky Jenő rendes torna-tanár, honvédfőhadnagy. Jelenleg is katonai kötelezettségének tesz eleget.

B) A katonai szolgálatra bevonult tanárok helyettesítői.

Rónay Kázmér a budapesti VII. ker. Barcsay-utcai állami főgimnázium helyettes tanára, a Magyar Grafikusok Egyesületének rendes művésztagja. Miniszteri megbízás alapján tanította a rajzoló mértant a IV., a görögpótló rajzot az V., VI., VII. és VIII. osztályban heti 10 órában.

Pischinger Nándor kisegítő tornamester. Miniszteri megbízás alapján tanította a tornát az I—VIII. osztályban heti 16 órában. Vezette a játékdélutánokat heti 6 órában.

C) A tanári testület külső tagjai.

Demény Dezső esztergom-főegyházmegyei áldozó-pap, pápai kamarás, a lipótvárosi Bazilika karnagya, a «Zeneközlöny» szerkesztője, a róm. kath. vallástan tanára és a róm. kath. vallású tanulók hitszónoka.

Bikár Radivoj gör. keleti szerb lelkész, a gör. kel. szerb vallástan tanára.

Szabó Károly a református vallástan tanára.

Algöver Arnold az ágostai hitv. evangelikus vallástan tanára.

Józan Miklós a székesfőv. unitárius egyház esperes-lelkésze, az unitárius vallástan tanára.

Eisenberger Géza (április 15-e óta), **Reschofski Artur** (április 15-ig) és **dr. Schwarz Jakab** az izraelita vallástan tanárai.

Dr. Lobmayer Géza egyetemi magántanár, a II. számú sebészeti klinika adjunktusa, a poliklinika és a budakeszi Erzsébet-szanatórium sebész-főorvosa, az egészségtan tanára és iskola-orvos.

AZ INTÉZET TANÁRJELÖLTJEI

az 1917—1918. iskolai évben.

Ösztöndíjas rendes tagok:

Dr. Cservinka Jenő, 1892. ápr. 9. Ujbánya (Bars m.), r. kath., természetrajz, földrajz, okl. tan.

Dr. Gál János, 1891. dec. 13. Zalacséb, róm. kath., történet, magyar, okl. tan.

Janson Vilmos, 1894. jún. 12. Newyork (Amerikában), r. kath., magyar, latin, szakv. (az iskolai év elején másutt vállalt állást).

Dr. Szulincsák László, 1892. jan. 14. Ungvár, r. kath., történet, magyar, okl. tan.

Rendkívüli tagok:

Gimesi Nándor, 1892. dec. 3. Kiskomárom (Zala m.), r. kath., természetrajz, földrajz, szakv.

Kalocsay Péter, 1892. ápr. 29. Somogy-Csurgó, ref. mennyiségtan, fizika.

Lánczos Kornél, 1893. febr. 2., Székesfehérvár, izr., mennyiségtan, fizika, okl. tan.

AZ INTÉZET NÖVENDÉKEINEK NÉVSORA

az 1917—1918. iskolai évben.

A rövidítés magyarázata: ö. d. = ösztöndíjas.

I. osztály.

	Aigner Lajos	1908. febr.	13.	Budapest, r. kath.
	Ajkay Zoltán	1907. nov.	2.	Jászberény, ág. ev.
	Balás Ferenc	1908. márc.	1.	Budapest, izr.
	Balla Gábor	1907. jún.	26.	Budapest, izr.
5	*Barca István*	1907. nov.	17.	Budapest, r. kath.
	Bauer István	1908. jan.	22.	Budapest, izr.
	Benda Ákos	1908. márc.	16.	Budapest, izr.
	Bikár Deján	1907. márc.	13.	Budapest, gör. kel.
	Braun László	1907. júl.	31.	Budapest, r. kath.
10	*Erdey-Grúz László*	1907. ápr.	28.	Budapest, r. kath.
	Faragó György	1907. júl.	13.	Sopron, r. kath.
	Forgó István	1907. júl.	6.	Budapest, r. kath.
	Garai György	1907. júl.	3.	Budapest, izr.
	Gerő Sándor	1907. máj.	26.	Budapest, izr.
15	*Hajdu György*	1907. aug.	5.	Dombovár, Tolna m. izr.
	Heinrich Antal	1907. ápr.	13.	Budapest, ág. ev.
	Hlavács Andor	1907. okt.	15.	Budapest, ág. ev.
	Kann Imre	1907. dec.	22.	Budapest, izr.
	Keszthelyi Nándor	1908. aug.	12.	Budapest, izr.
20	*Kiss Endre* ö. d.	1907. jan.	19.	Tiszalök, Szabolcs m. ref.
	Koppány István	1908. febr.	24.	Budapest, izr.
	Lázár György	1907. márc.	11.	Budapest, izr.
	Lederer Béla	1906. okt.	27.	Budapest, izr.
	Nánássy László	1907. ápr.	24.	Budapest, r. kath.
25	*Oberschall Viktor*	1907. márc.	10.	Budapest, r. kath.
	Penkala László	1907. aug.	24.	Budapest, r. kath.
	Pollák Mihály	1908. jan.	31.	Budapest, ref.
	Ráth István	1907. jún.	23.	Budapest, r. kath.
	Révay Géza	1907. márc.	5.	Késmárk, Szepes m. ág. ev.
30	*Schmidl László*	1907. febr.	2.	Budapest, r. kath.

Schütz-Harkányi Ede	1907. jún.	10.	Budapest, r. kath.
Siklós Ferenc	1907. jún.	17.	Budapest, izr.
Simai Endre	1908. márc.	21.	Budapest, izr.
Suppán István	1907. ápr.	7.	Budapest, r. kath.
Szatmári Sándor	1908. febr.	23.	Budapest, izr.
Szénássy György	1907. ápr.	10.	Kassa, r. kath.
Szilágyi András	1907. dec.	20.	Versecz, ref.
Szilágyi Endre	1908. jan.	27.	Budapest, izr.
Teller Ede	1908. jan.	15.	Budapest, izr.
Vágó Gyula	1907. dec.	9.	Budapest, izr.
Vass Tibor	1907. dec.	15.	Budapest, r. kath.
Végh Pál	1906. dec.	23.	Budapest, r. kath.
Wahlkampf Henrik	1907. febr.	12.	Budapest, r. kath.
Wenczel Miklós	1908. jan.	6.	Budapest, r. kath.

Magántanuló:

Kosztics Gordána	1908. júl.	17.	Budapest, gör. kel.

Kiléptek:

Hervey Gábor (beírt magánt.)	1906. szept.	4.	Budapest, izr.
Jankovich Béla	1908. márc.	1.	Tésa, Hont m. r. kath. (a Theresianumba ment).
Üszögi Nagy József	1907. nov.	15.	Kiskozár, Baranya m. izr
Röser János	1907. okt.	1.	Budapest, r. kath.

II. osztály.

Ágotai László	1906. máj.	17.	Budapest, r. kath.
Baros Imre	1907. febr.	20.	Budapest, ref.
Bolgár Tibor	1906. jún.	12.	Budapest, izr.
Böszörményi András	1907. jan.	22.	Budapest, izr.
Erlesbek Ottó	1906. dec.	6.	Budapest, r. kath.
Ervin László	1906. ápr.	13.	Budapest, izr.
Etter Dezső	1906. aug.	15.	Budapest, r. kath.
Fischl György	1906. nov.	22.	Budapest, izr.
Gaigne Győző ö. d.	1907. jan.	24.	Budapest, r. kath.
Gáspár Rezső Endre	1905. okt.	12.	Budapest, izr.
Gottlieb László	1906. máj.	4.	Budapest, izr.
Hajdu Péter	1906. nov.	16.	Budapest, izr.
Harkányi József	1906. okt.	28.	Budapest, r. kath.
Hecht Oszkár	1906. aug.	18.	Budapest, izr.
Heinrich József	1906. máj.	7.	Budapest, r. kath.
Hervey Jenő	1905. júl.	29.	Budapest, izr.
Hinfner Kálmán	1906. máj.	16.	Telki, Pestm. r. kath.
Hodossy Imre	1906. aug.	17.	Hamburg, Németorsz. r. k.
Jobbágyi Zsolt	1906. ápr.	29.	Budapest, ág. ev.
Kammer György	1907. jún.	12.	Budapest, izr.
Kertész Nándor	1906. nov.	14.	Budapest, r. kath.
Klein János	1907. márc.	2.	Rózsahegy, Liptóm. unit.
Liska Béla	1907. jan.	26.	Budapest, r. kath.
Maier György	1906. jún.	29.	Budapest, ref.
Pákh Károly	1906. okt.	9.	Ohaj, Barsm. ág. ev.
Ráth Gábor	1906. márc.	30.	Budapest, r. kath.
Rosenberg Győző	1906. szept.	22.	Budapest, izr.
Rubinyi György	1907. márc.	4.	Budapest, izr.
Sebestyén Márton	1906. ápr.	16.	Budapest, izr.
Stux György	1906. júl.	13.	Budapest, izr.
Stux Károly	1906. júl.	27.	Budapest, izr.
Szegvári Miklós	1906. aug.	6.	Budapest, izr.
Szeleczky István	1907. márc.	26.	Budapest, ref.
Szőke Jenő	1906. szept	25.	Budapest, izr.

Magántanulók:

Polnay Péter	1906. márc.	8.	Budapest, izr.
Róka Gedeon	1906. máj.	7.	Budapest, r. kath.

III. osztály.

	Arszenievits Géza	1905. júl.	23.	Budapest, ág. ev.
	Bajor István	1906. febr.	8.	Budapest, izr.
	Balog Tamás	1905. nov.	2.	Budapest, izr.
	Bedő Andor ö. d.	1906. máj.	10.	Budapest, ref.
5	*Demant Alfréd*	1905. febr.	20.	Czernovitz, izr.
	gróf Dessewffy Tivadar	1905. júl.	18.	Budapest, r. kath.
	Faragó István	1906. febr.	5.	Sopron, r. kath.
	Gárdos István	1906. ápr.	19.	Budapest, izr.
	Gesztesi Béla	1905. márc.	17.	Budapest, izr.
10	*Halász Andor*	1905. júl.	11.	Budapest, r. kath.
	Heinrich István	1905. máj.	21.	Budapest, r. kath.
	Jablonkay István	1905. jan.	22.	Budapest, r. kath.
	Jármai Gyula	1906. márc.	11.	Budapest, izr.
	Jármay Elemér	1905. okt.	10.	Budapest, ág. ev.
15	*Keményffi János*	1905. okt.	13.	Budapest, izr.
	Kommer László	1905. jún.	13.	Budapest, r. kath.
	Kőrösy Ferenc	1906. máj.	20.	Budapest, izr.
	Lickl Géza	1905. márc.	30.	Budapest, r. kath.
	Mandl Gyula	1905. júl.	7.	Budapest, izr.
20	*Masirevich György*	1905. jún.	27.	Budapest, gör. kel.
	Melichár Antal	1906. jan.	26.	Budapest, r. kath.
	Milos Endre	1905. szept.	3.	Agárdpuszta, Fejérm. r. k.
	Montag János	1905. jún.	28.	Budapest, izr.
	Neményi Endre	1906. ápr.	22.	Budapest, izr.
25	*Pályi Károly* ö. d.	1905. jan.	6.	Budapest, r. kath.
	Rappai György	1906. febr.	24.	Budapest, izr.
	Stark János	1905. nov.	24.	Budapest, r. kath.
	Szabó Imre	1906. márc.	1.	Mezőberény, ref.
	Szabó Pál	1905. febr.	8.	Budapest, r. kath.
30	*Szilágyi György*	1905. ápr.	24.	Zombor, ref.
	Szobotka Pál	1906. febr.	4.	Budapest, izr.
	Takács Endre	1905. okt.	20.	Budapest, r. kath.
	Tangl Loránd	1905. júl.	7.	Kolozsvár, ág. ev.
	Vámbéry György	1905. febr.	23.	Budapest, ref.
35	*Waigand Ferenc*	1905. aug.	21.	Budapest, r. kath.
	Zádor Béla	1905. jún.	24.	Budapest, izr.
	Zimnic Károly	1904. jún.	23.	Freistadt, Szászorsz. ág. ev.

Magántanuló:

Dietz Miklós	1905. okt.	21.	Budapest, izr.

IV. osztály.

Baracs János		1905. márc.	16.	Budapest, izr.
Burda István	ö. d.	1904. júl.	20.	Budapest, r. kath.
Dezsényi Ferenc		1904. nov.	7.	Budapest, izr.
Déry György		1904. júl.	2.	Budapest, izr.
Dominich Vilmos	ö. d.	1904. jún.	11.	Losoncz, Nógrádm. r. k.
Ervin Pál		1904. aug.	8.	Budapest, izr.
Gara István		1904. jún.	7.	Budapest, izr.
Geréb István	ö. d.	1905. márc.	15.	Rákospalota, Pestm. izr.
Hajdu János		1904. szept.	19.	Budapest, izr.
Heim Ernő		1904. jún.	29.	Budapest, r. kath.
Hlavács Kornél		1905. febr.	4.	Győr, ág. ev.
Hönich Miklós		1905. júl.	1.	Budapest, izr.
Janovics András		1904. máj.	23.	Budapest, izr.
Jármay Géza		1904. márc.	23.	Budapest, ág. ev.
Karai Gusztáv		1904. okt.	17.	Köröstarcsa, Békésm. ág. ev.
Kasselik László		1904. jan.	1.	Budapest, r. kath.
Kirchner Sándor	ö. d.	1904. jún.	30.	Pozsony, r. kath.
Kramer Andor		1904. dec.	2.	Budapest, izr.
Krausz László		1905. márc.	23.	Keszthely, izr.
Kultsár Miklós		1904. szept.	22.	Budapest, r. kath.
Ledofsky István		1905. jan.	25.	Budapest, izr.
Lossonczy Tamás		1904. aug.	12.	Budapest, ref.
Major Ottó		1904. febr.	17.	Budapest, izr.
Mayer György		1905. márc.	23.	Budapest, izr.
Mezei József		1904. márc.	5.	Jászkisér, ref.
Nagy Jenő		1905. aug.	15.	Budapest, izr.
Nékám Sándor		1905. okt.	11.	Budapest, r. kath.
Rosenberg Gábor		1904. jún.	8.	Budapest, izr.
Rózsahegyi László		1904. júl.	5.	Budapest, r. kath.
Schramek József		1904. febr.	25.	Sopron, r. kath.
Schranz Dénes		1904. júl.	10.	Budapest, r. kath.
Siklóssy István		1904. júl.	22.	Budapest, r. kath.
Simon Ferenc		1904. máj.	27.	Bicske, Fehérm. izr.
Stern József		1904. aug.	29.	Budapest, izr.
Szádeczky-Kardoss Jenő		1904. okt.	23.	Andrásfalva, Liptóm. ref.
Téglás Sándor		1905. ápr.	9.	Budapest, ref.
Tuzson János		1903. szept.	8.	Selmecbánya, ref.
Vas Lajos		1904. nov.	29.	Budapest, izr.
Zsilinszky Antal		1905. jan.	3.	Budapest, ág. ev.

A POSTA KÖNYVSZÁMVIZSGÁLÓ HIVATALA BUDAPEST

V. osztály.

	Aczél István	1904. febr.	25.	Budapest, izr.
	Aujeszky László	1903. aug.	23.	Budapest, r. kath.
	Bikár Iván	1903. márc.	29.	Zombor, gör. kel.
	Br. Brandenstein Gyula	1904. márc.	22.	Budapest, r. kath.
5	*Braun Pál*	1903. szept.	28.	Budapest, r. kath.
	Dáni Szabolcs	1903. okt.	29.	Budapest, r. kath.
	Elek Szilárd	1903. máj.	8.	Budapest, izr.
	Fleischl Gyula	1904. márc.	3.	Budapest, izr.
	Frankl Ervin	1903. okt.	27.	Budapest, izr.
10	*Fürst Andor*	1903. júl.	6.	Balmazujváros, izr.
	Genthon István	1903. aug.	18.	Budapest, r. kath.
	Groák Gyula	1903. okt.	6.	Budapest, izr.
	Grűn György	1903. febr.	3.	Budapest, izr.
	Haich Béla	1904. febr.	7.	Budapest, r. kath.
15	*Hajdufy Károly*	1903. febr.	19.	Szabadka, r. kath.
	Halászy István	1903. dec.	6.	Budapest, ág. ev.
	Illos Endre	1902. dec.	31.	Budapest, r. kath.
	Kállay György	1902. okt.	11.	Neu-Zuczka, r. kath.
	Klug Nándor	1903. máj.	29.	Budapest, ág. ev.
20	*Mara József*	1903. ápr.	10.	Szászrégen, ref.
	Rudan Pál	1903. jún.	10.	Budapest, r. kath.
	Schmidl Ernő	1904. márc.	13.	Budapest, r. kath.
	Simon-Milch György	1903. nov.	5.	Budapest, izr.
	Streitman Jenő	1903. jún.	3.	Jászberény, r. kath.
25	*Szegedy Géza*	1903. nov.	11.	Pécs, r. kath.
	Szinyei Merse Lajos	1903. júl.	15.	Szinye, r. kath.
	Szirmai Zsolt	1903. júl.	25.	Budapest, r. kath.
	Szomjas Lajos	1902. szept.	7.	Budapest, r. kath.
	Szőke Zoltán ö. d.	1903. dec.	29.	Nagyvárad, r. kath.
30	*Szűcs Miklós*	1903. okt.	18.	Budapest, izr.
	Vas György	1903. ápr.	3.	Budapest, izr.
	Vermes Géza	1903. máj.	19.	Budapest, izr.
	Zarka Dénes	1903. szept.	21.	Budapest, ref.

Magántanuló:

	Br. Lukács György	1903. okt.	29.	Gyula, r. kath.

Kilépett:

	Nadányi István	1902. szept.	5.	Bakonszeg, ref.

VI. osztály.

	Beér Bertalan	1902. márc.	1.	Budapest, izr.
	Beifeld György	1902. ápr.	11.	Budapest, izr.
	Boros Ernő	1903. jan.	17.	Budapest, ág. ev.
	Csécsi-Nagy Miklós	1902. febr.	9.	Budapest, ref.
5	*Dezsényi Pál*	1903. ápr.	8.	Budapest, izr.
	Dick Endre	1902. aug.	15.	Budapest, izr.
	Dörschug Tibor	1902. ápr.	14.	Budapest, r. kath.
	Erdey-Grúz Tibor	1902. okt.	27.	Budapest, r. kath.
	Fuchs Pál	1902. nov.	2.	Budapest, izr.
10	*Gara György*	1902. szept.	10.	Budapest, izr.
	Gazdy Tibor	1902. okt.	16.	Budapest, r. kath
	Gál Endre	1902. jún.	10.	Budapest, izr.
	Ivády Sándor	1903. máj.	1.	Budapest, r. kath.
	Jablonkay Géza	1902. okt.	28.	Budapest, r. kath.
15	*Jankovich Lajos*	1901. márc.	29.	Budapest, r. kath.
	Jellinek Henrik	1902. ápr.	17.	Budapest, izr.
	Br. Kohner Miklós	1903. ápr.	29.	Budapest, izr.
	Br. Korányi László	1902. okt.	13.	Budapest, r. kath.
	Kosztics Milán	1902. nov.	20.	Budapest, g. kel.
20	*Lukáts Tibor*	1902. jan.	17.	Budapest, r. kath.
	Malonyay D. Tamás ö. d.	1902. okt.	25.	Budapest, r. kath.
	Marinovich László	1902. szept.	7.	Csömör, Pestm. r. kath.
	Marton György	1902. júl.	28.	Budapest, izr.
	Nánássy Ferenc	1902. jún.	6.	Budapest, r. kath.
25	*Pályi István*	1902. júl.	4.	Budapest, r. kath.
	Pályi Sándor	1902. febr.	12.	Budapest, r. kath.
	Ritoók Zsigmond	1901. dec.	9.	Budapest, ref.
	Rudnai Guidó	1902. dec.	12.	Budapest, izr.
	Sándor Miklós	1902. okt.	17.	Budapest, izr.
30	*Sándor Tibor*	1902. máj.	27.	Budapest, unitárius
	Schranz András ö. d.	1902. szept.	4.	Budapest, r. kath.
	Sebestyén György	1903. aug.	17.	Budapest, izr.
	Siklóssy József	1902. okt.	27.	Budapest, r. kath.
	Somogyi-Tóth József	1901. ápr.	13.	Kecskemét, ref.
35	*Stamberger Bódog*	1902. okt.	15.	Kassa, izr.
	Szádeczky-Kardoss László	1902. máj.	21.	Liptó-Andrásfalu, ref.
	Takács Ervin	1902. júl.	2.	Budapest, r. kath.
	Vass László ö. d.	1902. okt.	28.	Budapest, r. kath.
	Wolfinger Andor	1902. dec.	25.	Budapest, izr.

VII. osztály.

	Ascher László	1901. márc.	23.	Budapest, r. kath.
	Baumgarten Edgar	1901. máj.	13.	Budapest, izr.
	Bikár Sztanoje	1901. szept.	5.	Zombor, g. kel.
	Br. Brandenstein Béla	1901. márc.	17.	Budapest, r. kath.
5	*Darányi György*	1901. okt.	6.	Budapest, ref.
	Fábri József	1901. dec.	6.	Budapest, r. kath.
	Gaszner Tibor	1901. júl.	17.	Budapest, r. kath.
	Hattyasy Dezső	1901. jún.	15.	Budapest, r. kath.
	Hedry Árpád	1901. ápr.	1.	Budapest, r. kath.
10	*Heinrich Gábor*	1901. máj.	31.	Budapest, r. kath.
	Ignotus-Veigelsberg Pál	1901. júl.	1.	Budapest, izr.
	Janovics Ferenc	1901. dec.	2.	Budapest, r. kath.
	Kopits Imre	1901. okt.	15.	Budapest, r. kath.
	Kovács József	1901. szept.	14.	Budapest, r. kath.
15	*Kövess István*	1901. dec.	17.	Budapest, r. kath.
	Lónyay Ferenc	1900. okt.	31.	Budapest, ref.
	Lukachich Aladár	1901. dec.	1.	Budapest, r. kath.
	Major Ervin	1901. jan.	26.	Budapest, izr.
	Nagy István	1901. aug.	3.	Orosháza, ág. ev.
20	*Neményi Albert*	1901. okt.	12.	Budapest, izr.
	Pál István	1902. ápr.	11.	Máramarossziget, r. kath.
	Popper György	1901. nov.	2.	Budapest, izr.
	Ráskai László	1901. aug.	27.	Budapest, izr.
	Riesz György	1901. szept.	24.	Budapest, izr.
25	*Sándor György*	1901. máj.	11.	Budapest, izr.
	Steffanits Pál ö. d.	1901. ápr.	28.	Budapest, r. kath.
	Sziklás Endre	1901. nov.	5.	Budapest, izr.
	Szinyei Merse György	1901. máj.	15.	Budapest, r. kath.
	Takácsy Szilárd	1901. dec.	5.	Tövisegyházpuszta, r. k.
30	*Téthi Pál* ö. d.	1901. jún.	30.	Szerbnagyszentmiklós, izr.
	Tóthvárady-Asbóth Miklós	1902. márc.	6.	Budapest, r. kath.
	Varjassy József	1901. nov.	21.	Budapest, r. kath.
	Vécsei György	1902. jan.	15.	Budapest, izr.
	Wolfner László	1901. márc.	16.	Budapest, izr.

Magántanuló:

	Mészáros Károly	1900. nov.	3.	Budapest, r. kath. (magánvizsgálatot tett 1917. szept. elején)

Kilépett (katonai szolgálatra bevonult):

	Gaál István	1900. okt.	13.	Balatonboglár, r. kath.

VIII. osztály.

Altai Kornél		1901. márc.	27.	Budapest, izr.
Altstädter László		1900. okt.	23.	Budapest, izr.
Baracs Sándor		1900. nov.	17.	Budapest, izr.
Bikár Vazul	ö. d.	1900. jún.	10.	Zombor, gör. kel.
Dezsényi Gyula		1900. okt.	9.	Budapest, izr.
Farkass Róbert		1900. ápr.	25.	Budapest, unit.
Gothárd Zsigmond		1900. okt.	9.	Budapest, unit.
Groák Béla		1901. aug.	23.	Budapest, izr.
Jármai Sándor		1900. márc.	29.	Budapest, izr.
Kallós László		1900. márc.	5.	Budapest, izr.
Kármán László		1900. ápr.	6.	Budapest, izr.
Br. Kohner István		1900. aug.	7.	Budapest, izr.
Kozma Jenő		1900. júl.	10.	Rákoscsaba, ág. ev.
Kúnos István		1901. márc.	9.	Budapest, izr.
Lipthay Imre		1900. nov.	10.	Budapest, r. kath.
Lossonczy Antal		1900. júl.	24.	Budapest, ref.
Madarász Gyula		1900. febr.	8.	Budapest, r. kath.
Marinovich Marcel	ö. d.	1900. nov.	23.	Budapest, r. kath.
Mészáros Károly	ö. d.	1900. nov.	3.	Budapest, r. kath.
Neumann István		1900. jún.	16.	Budapest, izr.
Pályi Gyula	ö. d.	1900. márc.	10.	Trencsén, r. kath.
Pischinger Tibor		1900. jún.	1.	Budapest, r. kath.
Pulszky Géza		1900. jún.	13.	Zsebefalva, ág. ev.
Reiner Ede		1900. máj.	12.	Kispest, r. kath.
Rihmer László		1900. febr.	8.	Budapest, r. kath.
Rubinek Tibor		1900. okt.	2.	Budapest, r. kath.
Rudan László		1900. jan.	20.	Budapest, r. kath.
Schay Géza		1900. máj.	26.	Bécs, ág. ev.
Seligmann György		1900. júl.	31.	Budapest, izr.
Söpkéz Sándor		1900. ápr.	26.	Budapest, r. kath.
Strasser Béla		1901. febr.	28.	Budapest, izr.
Szilasi Jenő	ö. d.	1900. márc.	6.	Budapest, izr.
Tarjányi Ákos		1900. máj.	30.	Budapest, ref.
Török Sándor		1900. dec.	13.	Budapest, izr.
Vészi Gábor		1900. máj.	6.	Budapest, izr.

Magántanuló:

Meller Vilmos		1899. szept.	9.	Budapest, izr.

Kilépett (katonai szolgálatra bevonult):

Jankovich István		1899. dec.	19.	Budapest, r. kath.

A rendes tárgyakban elvégzett tananyagnak közlését ezuttal mellőztük.

RENDKIVÜLI TÁRGYAK ÉS ISKOLAI GYAKORLATOK.

A) Művészettörténet.

VII—VIII. osztály.

Előadta: *Dr. Geréb József* az október—márciusi időszak szombat délutánjain.

Az építészet és szobrászat története. Az előadások anyagát az egyes órákban mindig falra vetített gazdag diapozitiv-gyűjtemény illusztrálta.

B) Egészségtan.

VIII. osztály.

Tanította: *Dr. Lobmayer Géza.*

C) A VII. és VIII. osztály természettani gyakorlatai.

Szijártó Miklós igazgató, a fizika rendes tanárának, vezetése alatt hetenként egyszer a VII. és VIII. osztály tanulói dolgoztak a fizikai laboratoriumban. Amazok a mechanika, hang- és fénytan, utóbbiak a hőtan s a mágnesség és elektromosság tana körébe vágó méréseket és kisérleteket végeztek, melyek az 1913—14. évi Értesítőben részletesen voltak ismertetve.

D) A II. osztály német nyelvi gyakorlatai.

Heti 2 óra. Tanár: *Dr. Fest Sándor.*

A külön német tanfolyamnak az idén is az volt a célja: elsősorban a II. osztály németül nem tudó tanulóinak gyakorlati előkészítése oly mértékben, hogy a német nyelvtanítás kezdetén tapasztalható nehézségek elháríttassanak. E cél elérésére szolgált az írás és olvasás folytonos gyakorlása, a legszükségesebb szókincs elsajátítása, beszédgyakorlatok. Az önként jelentkező tanulók ingyen vehettek részt külön német tanfolyamban. E német órákra rendszeresen eljártak: Ágotai László, Erlesbek Ottó, Etter Dezső, Gottlieb László, Hinfner Kálmán, Liska Béla, Pákh Károly, Szegvári Miklós és Szeleczky István II. oszt. tanulók.

D) Állat-, növény- és vegytani gyakorlatok.

A természetrajz és vegytan tanításával kapcsolatosan *Geduly Olivér* tanár ebben a tanévben is tartott gyakorlatokat a negyedik, ötödik és a hatodik osztály tanulói részére, osztályonként minden héten egy délután folyamán. A negyedik osztályban növénytani mikroszkópi és vegytani, az ötödikben állatbonctani és mikroszkópi, a hatodik osztályban pedig elemző vegytani gyakorlatok folytak; ezeknek célja volt, hogy a természettudományok iránt nagyobb mértékben érdeklődő tanulókat közvetlen megfigyelésekre késztessék és munkásságukban irányítsák. Ezeken a gyakorlatokon, kevés kivétellel, az egész negyedik, ötödik osztály és 10 hatodik oszt. tanuló vett részt. Szép tavaszi délutánokon a gyakorlatok helyett gyűjtő- és megfigyelő kirándulásokat tettünk a *lágymányosi* tóhoz, a *rákosi, epreserdei mocsarak*hoz vagy a *zugligeti Disznófő*höz.

E) Ének.

Tanár: *Dr. Wagner József*. Két csoportban heti 1—1 órában. Az alsó osztályoknak rithmikai és melódiai hangképző-gyakorlatok, valamint 1—2 szólamú dalok. A felső osztályoknak férfikar 1—4 szólamig. Részt vett az alsó osztályokból 25, a felső négy osztályból 20 tanuló. Használt könyvek: Erődi—Harrach: Magyar Arion I. r. és Zsasskovszky: Egri dalnok füzetei. Az énekesek több dalt adtak elő az iskolai ünnepélyeken.

F) Zenekari gyakorlatok.

Tanár: *Dr. Wagner József*. Heti 1 órában. Résztvett 22 tanuló, ú. m.: az I. hegedűnél 7, a II-nál 10, a violánál 1, a cellonál 4 tanuló. A fuvós hangszerek helyett harmónium volt használatban. Betanult és az iskolai ünnepélyeken előadott darabok: 1. Mendelssohn: Gyászinduló és 2. Nászinduló, 3. Major: Gavotte, 4. Mozart: Egy kis éjjeli zene I. tétel, 5. Dr. Wagner: Háborús és hazafias egyveleg.

G) Kirándulások.

Intézetünk növendékei az elmult 1917/18. tanév folyamán is számos kirándulásban vettek részt tanári vezetés mellett.

Dr. Császár Ernő a VII. osztály tanulói számára három ízben rendezett egész napra terjedő turisztikai kirándulást. Március 26-án Budakalászról a *Nagykevélyre*, a csobánkai *Kőhegyre* és *Oszolyra* mentek, április 28-án Pilisvörösvárról kiindulva a *Pilisen* és a *Dobogókőn* voltak, május 12-én pedig Leányvár-Csév állomásról a *Fehér-* és *Öregszirten* át *Esztergomba* rándultak ki.

A természetrajz szaktanára, *Geduly Olivér* által rendezett

kirándulások biológiai, geológiai és mineralógiai gyűjtéssel egybekötött tanulmányi kirándulások voltak. Így a tanulók közvetlen szemlélettel nemcsak az iskolai órákon tanultakról alkottak maguknak világosabb képet, hanem számos megfigyelésük későbbi tanulmányaikban kiindulási pontul szolgálhatott. Kirándulásainkon hozzászoktatjuk ifjainkat ahhoz, hogy miképen kell a természetben minden tárgyat, élőlényt és jelenséget észrevenni, alaposan megfigyelni és a tapasztalatokból természeti törvényszerűségre helyesen következtetni.

A tanulók megfigyelhették kirándulásaik alkalmával a *Budapest* környékén található állatok és növények előfordulási körülményeit, életmódját. Állatokat, növényeket és ásványokat gyűjthettek; a tervszerű gyűjtésekre a kellő utasításokat részint már előzőleg, részint pedig a helyszínén kapták meg vezető tanáruktól. A kirándulásokon már tudták azt, hogy a gyűjtött állatokat és növényeket miképen kell konzerválni és preparálni, illetőleg miképen lehet azokat esetleg otthon elevenen eltartani és megfigyelni. A megfigyelésre egyébként alkalmuk nyílt a délelőtti 11 órai húszperces szünetekben, amikor a gimnázium természetrajzi szertárában felállított terráriumokban és akváriumokban a kirándulásokról hozott és oda betelepített növényeket és állatokat, életműködéseiket, a létért folyó küzdelmeiket nagy érdeklődéssel szemlélték.

A kirándulások mindegyikének megvolt a főcélja. Midőn édesvízi faunát és flórát, plánktont akartunk megfigyelni és gyűjteni, a *lágymányosi, epreserdei, disznófői, aquincumi, rákosi* és a *Garam*menti mocsarak, nádasok, vizesárkok és medencék szolgáltattak gazdag növényzetet és állatvilágot. A szárazföldi fauna és flóra tanulmányozását szolgálták a *Gellért-, Sváb-, János-* és *Hármashatárhegyre*, a *Farkas-* és *Hűvösvölgybe*, a *Bucsina-völgybe (Szt.-Endre* közelében), a *Csobánka* mellett fekvő *Kis-* és *Nagykevély* nevű hegyekre, *Garamkövesdre*, a *Dobogókőre* és *Esztergomba* rendezett fél- és egésznapos kirándulások, amelyeken csigákat, rovarokat, gyíkokat, kígyókat, erdei és mezei növényeket stb. gyűjtöttünk és a negyedik osztály növendékeivel az erdőket alkotó fa-fajokat határozgattuk meg. Ugyancsak a negyedik osztály tanulóinak alkalmuk nyílt a Ménesi-úton fekvő *kertészeti tanintézetet* megtekinteni. *Geduly* tanár vezetése alatt a következő tanulók vettek részt kirándulásokon:

Az I. osztályból: *Aigner* 2, *Ajkay* 1, *Balás* 1, *Balla* 1, *Barca* 13, *Benda* 1, *Bikár* 2, *Braun* 3, *Erdey-Grúz* 1, *Faragó* 2, *Forgó* 4, *Garai* 1, *Gerő* 3, *Hajdu* 2, *Heinrich* 5, *Hlavács* 2, *Jankovich* 7, *Kann* 1, *Kesthelyi* 2, *Kiss* 6, *Koppány* 2, *Lázár* 1, *Lederer* 1, *Nánássy* 1, *Nagy* 1, *Oberschall* 4, *Penkala* 4, *Ráth* 9, *Révay* 2, *Siklós* 3, *Simai* 1, *Suppán* 13, *Szatmári* 2, *Szénásy* 2, *Szilágyi András* 4, *Szilágyi Endre* 1, *Teller* 1, *Vágó* 3, *Vass* 1, *Végh* 2, *Wahlkampf* 2 és *Wenczel* 1 ízben;

a II. osztályból: *Ágotai* 1, *Baros* 5, *Bolgár* 1, *Böszörményi* 1, *Etter* 1, *Fischl* 1, *Gaigne* 1, *Gáspár* 1, *Gottlieb* 1, *Harkányi* 1, *Heinrich* 1, *Hinfner* 1, *Hodossy* 5, *Kertész* 1, *Klein* 1, *Maier* 1, *Ráth* 9 ízben;

a III. osztályból: *Arszenievits* 4, *Bajor* 1, *Balog* 3, *Bedő* 2, *Dessewffy* 1, *Faragó* 1, *Gárdos* 2, *Halász* 8, *Heinrich* 5, *Jármai Gyula* 1, *Járnay Elemér* 9, *Kommer* 3, *Lickl* 1, *Milos* 2, *Neményi* 1, *Stark* 1, *Szilágyi* 6, *Tangl* 1, *Vámbéry* 6, *Zádor* 4, *Zimnic* 3, *Masirevich* 14 ízben;

a IV. osztályból: *Burda* 3, *Déry* 1, *Dezsényi* 4, *Dominich* 4, *Gara* 1, *Geréb* 2, *Hajdu* 4, *Heim* 4, *Hlavács* 1, *Járnay* 10, *Kasselik* 2, *Kirchner* 2, *Karai* 1, *Kramer* 2, *Krausz* 1, *Kultsár* 6, *Ledofsky* 1, *Major* 1, *Nékám* 3, *Rosenberg* 4, *Schramek* 1, *Schranz* 4, *Siklóssy* 3, *Téglás* 1, *Tuzson* 1, *Vas* 1, *Zsilinszky* 3 ízben;

az V. osztályból: *Aczél* 1, *Bikár* 3, *Brandenstein* 6, *Braun* 8, *Dáni* 2, *Elek* 1, *Fleischl* 1, *Frankl* 4, *Fürst* 1, *Groák* 5, *Grün* 8, *Haich* 1, *Halászy* 5, *Illos* 2, *Rudán* 9, *Schmidl* 1, *Simon-Miich* 1, *Streitman* 9, *Szinyei-Merse* 1, *Szirmai* 3, *Szomjas* 7, *Szőke* 3, *Szűcs* 1, *Vas* 1, *Vermes* 2 ízben;

a VI. osztályból: *Iváby* 1, *Jankovich* 4, *Kosztics* 1, *Sándor Tibor* 6, *Sebestyén* 1, *Siklóssy* 1, *Takács* 1, *Wolfinger* 1 ízben;

a VII. osztályból: *Brandenstein* 2, *Baumgarten* 4, *Heinrich* 2, *Major* 1, *Neményi* 2, *Sándor* 3 ízben.

A BÁRÓ EÖTVÖS JÓZSEF ÖNKÉPZŐKÖR.

A *Báró Eötvös József Önképzőkör* működését az 1917/18-iki iskolai évben *dr. Császár Elemér* tanár-elnök vezette 1918. év márc. 15-ig, amikor megválván intézetünktől, *dr. Császár Ernő* tanár vette át a kör vezetését. Az ifjúság részéről elnök *Marinovich Marcell* VIII.; titkár *Pályi Gyula* VIII.; jegyzők *Lossonczy Antal* VIII. és *Szinyei Merse György* VII.; pénztáros *br. Brandenstein Béla* VII.; ellenőr *Mészáros Károly* VIII. o. tanulók voltak.

A kör, bár tagjainak jelentős része márciusban katonai szolgálatra vonult be, szorgalmas működést fejtett ki. A rendes üléseken, melyeket hetenkint tartottak, a tagok elsősorban az irodalomtörténet és az æsthetika körébe vágó dolgozatokat mutattak be, továbbá a szavalásban gyakorolták magukat. Díszülést hármat tartott a kör. Szeptember 28-án Tompa Mihály születésének századik évfordulóját ünnepelte meg. Az ünnepélyt az ifjúsági énekkartól előadott *Himnusz* kezdte meg, majd *Marinovich Marcell* ifjúsági elnök mondott megnyitó beszédet, *Császár Elemér* tanár-elnök fölolvasta Tompáról szóló tanulmányát. A nagy költő versei közül *Jármai Sándor*

VIII. o. tan. az «Ikarus»-t, *Pályi Gyula* a «Pusztán»-t, *Marinovich Marcell* pedig az «Új Simeon»-t szavalta el.

A március 15-iki és április 11-iki díszüléseken, melyeket e két nagyjelentőségü nap emlékének megünneplésére szentelt a kör, a *dr. Wagner József* tanár vezetése alatt működő ifjúsági ének- és zenekar közreműködésével sikerült elmélyíteni e díszülések hatását. E két díszülés műsora a következő volt:

Március 15-én.

1. Szózat, előadja a férfikar.
2. Elnöki megnyitó, elmondja *Marinovich Marcell*, VIII. o. tan.
3. Major: Gavotte a magyar szerenádból, előadja a zenekar.
4. Petőfi: Nemzeti dal, szavalja *Gazdy Tibor*, VI. o. tan.
5. Klapka induló, Toborzó, előadja a gyermekkar.
6. Kozma Andor: A karthagói harangok, szavalja *Jármai Sándor*, VIII. o. tan.
7. Vonós-négyes: Hadik óbester nótája, előadják *Vécsei, Popper, Neményi, Janovics*, VII. o. tanulók.
8. Ábrányi: Márciusi dal, szavalja *Ascher László*, VII. o. tan.
9. Petőfi: A magyarok Istene, szavalja *Szinyei Merse György*, VII. o. tan.
10. Insurgens induló, előadja a férfikar.
11. Vörösmarty: Vén cigány, szavalja *Marinovich László*, VI. o. tan.
12. Dr. Wagner József: Háborús egyveleg, előadja a zenekar, ebben a Himnusz, előadja a gyermekkar.

Április 11-én.

1. Himnusz, előadja az énekkar.
2. Elnöki megnyitó, tartja *Marinovich Marcell*, VIII. o. tan.
3. Wagner R.: Lohengrin előjátéka, előadja *Sebestyén Gy.* VI. o. tan.
4. Arany: Magányban, szavalja *Gazdy Tibor*, VI. o. tan.
5. Vonós-négyes: Szerenád a Tiszaház előtt, előadják *Vécsei, Popper, Neményi, Janovics*, VII. o. tanulók.
6. Attila, Árpád, Lehel, előadja a gyermekkar.
7. Arany: Rendületlenül, szavalja *Jármai Sándor*, VIII. o. tan.
8. Járjatok be minden földet, előadja a férfikar.
9. Mendelssohn: Nászinduló, előadja a zenekar.

Az Önképzőkör irodalomtörténeti pályázatain *Jármai Sándor* és *Marinovich Marcell* VIII. o., a verspályázaton pedig *Ráskai László* VII. o. tanulók nyertek jutalmat.

A kör összes jövedelme az 1917/18. tanévben 300 K volt, kiadása pedig 104 K 50 f-re rúgott, a megmaradt 190 K 50 f a vagyonhoz csatoltatott, amely ez által 585 K 22 f-re emelkedett.

TESTNEVELÉS AZ 1917/18. TANÉVBEN.

Az intézet sportkörének tisztikara az 1917/18. tanévben a következőképpen alakult:

Elnök: *Pischinger Nándor.* Ifjúsági elnök: *Marinovich Marcell* VIII. o. t. Alelnök: *Tótvárady Asbóth Miklós* VII. o. t. Titkár: *Lossonczy Antal* VIII. o. t. Jegyző: *Szinyei Merse György* VII. o. t. Pénztáros: *Pályi Gyula* VIII. o. t. Ellenőr: *Mészáros Károly* VII. o. t.

Az alapszabályokhoz alkalmazkodva, minden alkalmat megragadtunk, hogy a háborús viszonyok között is, növendékeinket szellemi elfoglaltságuk mellett is, testileg megerősítsük és megedzzük.

Tavasszal és ősszel a «*Magyar Atlétikai Club*» pályáját használtuk különböző játékok és testnevelési ágak gyakorlására, melyet e célra teljesen díjtalanul bocsáttatott a Club elnöksége rendelkezésünkre. Ezuton is hálás köszönetet mondunk az igen tisztelt egyesületnek.

A téli hónapokban hetenként háromszor jöttek össze növendékeink az intézeti tornatermünkbe, hol különböző svéd és német rendszerű szabad gyakorlatokban és játékokban gyakorolták magukat.

A téli sportok közül leginkább a mű-gyors-korcsolyázásban és jéghoky játékban gyakorolták magukat, mely célra a pályát a «*Budapesti Korcsolyázó Egylet*» szivességből engedte át ifjuságunk részére.

A téli sportok legszebbikét a «*sijelést*» sajnos a hirtelen megváltozott időjárás miatt nem kezdhettük meg, pedig erre a célra az Országos Testnevelési Tanács jóindulatából 10 pár teljesen felszerelt si-hez jutottunk, melynek értéke jelenleg meghaladja az 1000 K-t. Hálás köszönetünket fejezzük ki a Testnevelési Tanácsnak.

Ősszel a szülők és ismerősök jelenlétében házi atlétikai versenyt rendeztünk a MAC. margitszigeti sporttelepén.

Május hó 18-án pedig, illetve 25-én jótékonycélu torna és sportünnepélyt rendeztünk a «*Magyar Atlétikai Club*» margitszigeti pályáján, mely 1000 K. tiszta jövedelmet biztosított a *Tanárok Özvegyei és Árvái* javára.

A torna és sport-verseny részletes programmja a következő volt: Felvonulás, szabad gyakorlatok, mintacsapatok szeren, botgyakorlatok, (mintacsapat) football, hoky és atlétikai számok.

A nagyérdekű és kiváló külső sikerek mellett lefolyt háziverseny győztesei nagyszámú előkelő nézőközönség jelenlétében szokásos jutalom-érmeket kaptak. Pischinger Nándor kisegitő tornatanitó urnak a nyilvánosság előtt is kifejezzük az intézet köszönetét.

STATISZTIKAI KIMUTATÁSOK.

I. A tanulók számának alakulása az iskolai év folyamán.

	Részletezés	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
		osztályban								
Nyilvános tanuló	az iskolai év folyamán fölvétetett	47	34	37	39	35	39	35	36	302
	az iskolai év folyamán magántan. lett	—	—	—	—	1	—	—	—	1
	« « « « önként kimaradt	3	—	—	—	1	—	—	1	5
	« « « « kizáratott	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	osztályvizsgálatot tett	44	34	37	39	33	39	35	35	296
Magántanuló	felvétetett	2	2	1	—	—	—	1	1	7
	osztályvizsgálatot tett	1	2	1	—	1	—	1	1	7
	Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók összes létszáma	45	36	38	39	34	39	36	36	303

II. Az osztályvizsgálatot tett nyilv. tanulók megbetegedései.

Megbetegedések száma	nem fertőző, könnyű	153	120	123	145	111	170	149	137	1108
	« « súlyos (6 napnál tovább tartó)	8	10	17	6	6	20	6	6	79
	fertőző (járványos)	9	—	17	5	2	8	2	2	45

III. A tanulók megoszlása kor szerint.

Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók közül	1908-ban született	12	—	—	—	—	—	—	—	12
	1907 « «	32	8	—	—	—	—	—	—	40
	1906 « «	1	26	11	—	—	—	—	—	38
	1905 « «	—	2	26	11	—	—	—	—	39
	1904 « «	—	—	1	27	5	—	—	—	33
	1903 « «	—	—	—	1	26	5	—	—	32
	1902 « «	—	—	—	—	3	31	3	—	37
	1901 « «	—	—	—	—	—	3	30	4	37
	1900 « «	—	—	—	—	—	—	3	31	34
	1899 « «	—	—	—	—	—	—	—	1	1
	Összesen	45	36	38	39	34	39	36	36	303

IV. A tanulók megoszlása honosság és a szülők (v. gyámok) állandó lakóhelye szerint.

	Részletezés	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
		osztályban								
Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók	összes száma	45	36	38	39	34	39	36	36	303
	Ezek közül magyar honos volt:									
	1. magyarországi illetőségű	45	35	37	39	34	39	36	35	300
	2. horvát-szlavonországi illetőségű	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	boszniai illetőségű	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	külföldi honos volt	—	1	1	—	—	—	—	1	3
	száma, akiknek szülője (v. gyámja) állandóan Budapesten lakott	43	36	37	39	33	38	36	36	298

V. Az osztályvizsgálatot tett nyilv. és magántanulók megoszlása törvényhatóságonként szülőik (v. gyámjuk) magyarországi állandó lakóhelye szerint.

Magyar anyaország	*A)* Vármegyék:									
	Békés	—	—	1	—	—	—	—	—	1
	Esztergom	1	—	—	—	—	—	—	—	1
	Maros-Torda	—	—	—	—	1	—	—	—	1
	Pest-Pilis-Solt-Kiskún	—	—	—	—	—	1	—	—	1
	Szabolcs	1	—	—	—	—	—	—	—	1
	Vármegyék együtt	2	—	1	—	1	1	—	—	5
	B) Városok: Budapest	43	36	37	39	33	38	36	36	298
	Vármegyék és városok együtt	45	36	38	39	34	39	36	36	303

VI. Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása szülőik (v. gyámjuk) foglalkozása (társadalmi állása) szerint.

A szülők (v. gyámok) közül	Részletezés	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
		osztályban								
	nagybirtokos, nagybérlő (1000 kat. holdon felül)	2	—	3	2	5	3	2	1	18
	középbirtokos és bérlő (100—1000 kat. holddal)	1	1	—	1	—	1	—	—	4
	kisbirtokos, kisbérlő (100 kat. holdon alul)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	egyéb őstermelő (feles, majoros, kertész, halász)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	gazdasági tisztviselő	—	—	—	—	—	—	—	1	1
	egyéb gazdasági segédszemély (földműves, napszámos, gazdasági cseléd)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	nagyiparos, bánya-nagyvállalkozó	1	1	2	2	—	1	2	2	11
	kisiparos, bánya-kisvállalkozó	1	—	—	—	—	—	—	—	1
	ipari v. bányászati tisztviselő	2	2	—	4	—	1	—	1	10
	egyéb ipari v. bányászati segédszemély (előmunkás, segéd, munkás stb.)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	nagykereskedő, nagyvállalkozó	1	9	5	1	1	1	2	2	22
	kiskereskedő, kisvállalkozó	—	—	—	1	—	—	—	1	2
	kereskedelmi v. közlekedési tisztviselő	1	4	4	4	4	4	2	1	24
	egyéb keresk. v. közl. segédszemély (altiszt, segéd, szolga)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	köztisztviselő (a papok, tanárok és tanítók kivételével)	4	4	4	3	6	8	9	6	44
	pap, tanár, tanító	7	3	7	4	7	4	4	3	39
	másféle értelmiségi (orvos, ügyvéd, közjegyző, gyógyszerész, orsz. képv. stb.), ilyeneknél alkalmazott segéd, irnok stb.	21	9	10	13	5	12	9	10	89
	közhivatalban alkalmazott vagy másféle értelmiségi altiszt vagy szolga	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	katonatiszt (honvédtiszt, csendőrtiszt)	1	2	1	2	3	—	2	1	12
	katonaaltiszt (honvédaltiszt, csendőraltiszt)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	tőkés, járadékos, háztulajdonos	1	1	1	—	—	—	1	—	4
	nyugdíjas tisztviselő, vagy az értelm. körébe számítható egyéb nyugdíjas	—	—	1	1	—	1	2	1	6
	magánzó vagy eltartásos	2	—	—	1	3	3	1	6	16
	egyéb és ismeretlen foglalkozású	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	árvaházi, szeretetházi tanulók	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Összesen:	45	36	38	39	34	39	36	36	303

VII. Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása vallás szerint.

	Részletezés	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
		osztályban								
Az osztályvizsgálatot tett tanulók	összes száma	45	36	38	39	34	39	36	36	303
	Latin szertartású róm.kath. vallású volt	18	12	14	11	18	17	19	11	120
	Görög « « « « «	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Református vallású volt	3	3	4	5	2	4	2	2	25
	Ágostai hitv. ev. « «	4	2	4	4	2	1	1	3	21
	Görög keleti « «	2	—	1	—	1	1	1	1	7
	Unitárius « «	—	1	—	—	—	1	—	2	4
	Izraelita « «	18	18	15	19	11	15	13	17	126

VIII. Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása anyanyelv szerint.

Az oszt. vizsg.-t tett tanulók közül	magyar anyanyelvű volt	44	35	36	39	33	39	35	35	296
	német « «	—	1	2	—	—	—	—	—	3
	szerb « «	1	—	—	—	1	—	1	1	4
	horvát « «	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	nem magyar anyanyelvű volt	1	1	2	—	1	—	1	1	7

IX. Az oszt.-vizsg.-t tett tanulók megoszlása nyelvismeret szerint

Az oszt. vizsg.-t tett magy. anyanyelvű tanulók közül	csak magyarul tudott	8	5	5	7	3	12	4	2	46
	más nyelven is «	37	31	33	32	31	27	32	34	257
	németül « «	37	31	33	31	26	27	32	33	250
	tótul « «	—	1	1	1	2	1	2	2	10
	oláhul « «	—	—	—	—	—	—	—	1	1
	szerbül (horvátul) «	1	—	—	1	1	—	1	—	4
	olaszul « «	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	angolul « «	1	—	3	—	6	1	3	7	21
	franciául « «	5	4	11	10	20	10	13	11	84

X. Ismétlők; a görög-pótló tárgyak tanulói; magaviselet és mulasztások.

	Részletezés	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
		osztályban								
Az osztályvizsgálatot tett	nyilv. és magántanulók közül:									
	ismétlő volt	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	a görög-pótló tárgyakat tanulta	—	—	—	—	20	24	17	23	84
	nyilvános tanulók közül:									
	magaviseletből 1 osztályzatot kapott	37	34	37	31	29	37	34	30	269
	« 2 osztályzatot kapott	7	—	—	8	4	2	1	5	27
	« 3 osztályzatot kapott	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	« 4 osztályzatot kapott	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	nyilvános tanulók közül:									
	egy órát sem mulasztott	2	2	5	3	3	2	2	1	20
	csak igazoltan «	42	32	32	36	30	37	33	34	276
	igazolatlanul «	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	az ezen tanulók által:									
	igazoltan mulasztott órák száma	2329	1683	2871	2685	1548	2584	1896	1511	17107
	igazolatlanul « « «	—	—	—	—	—	—	—	—	—

XI. Az osztályvizsgálatot tett tanulók általános előmenetele.

	Részletezés	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
		osztályban								
A) A nyilv. és magántanulók közül minden rendes tantárgyból	jeles osztályzatot kapott	10	6	12	8	8	13	8	8	73
	legalább jó « «	18	21	17	10	13	12	21	13	125
	legalább elégséges osztályzatot kapott	17	9	9	21	13	14	7	15	105
	egy tárgyból elégtelen « «	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	két « « « «	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	több « « « «	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Összesen	45	36	38	39	34	39	36	36	303

B) **A rendkívüli tantárgyak a VIII. o. egészségtan kivételével szüneteltek.**

XII. Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók osztályzatai.

Tantárgy	I. osztály				II. osztály				III. osztály				IV. osztály				V. osztály				VI. osztály				VII. osztály				VIII. oszt.			
	jeles	jó	elgs.	elgt.	jeles	jó	elégs.	elgt.	jeles	jó	elgs.	elgt.	jeles	jó	elgs.	elgt.	jeles	jó	elgs.	elgt.	jeles	jó	elgs.	elgt.	jeles	jó	elgs.	elgt.	jeles	jó	elgs.	elgt.
Vallástan	20	18	7	—	20	13	3	—	24	10	4	—	20	15	4	—	21	8	5	—	21	15	3	—	21	14	1	—	30	6	—	—
Magyar nyelv	20	16	9	—	11	18	7	—	18	13	7	—	17	18	4	—	16	16	2	—	16	18	5	—	17	12	7	—	15	11	10	—
Latin nyelv	18	15	12	—	14	18	4	—	18	15	5	—	10	12	17	—	13	11	10	—	18	8	13	—	9	15	12	—	14	7	15	—
Görög nyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	6	3	—	12	2	1	—	8	6	5	—	8	5	—	—
Görög-pótló irodalom	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	9	2	—	9	15	—	—	2	5	10	—	6	8	9	—
Görög-pótló rajz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	7	4	—	8	8	8	—	4	6	7	—	5	5	13	—
Német nyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	21	15	2	—	15	20	4	—	18	12	4	—	18	18	3	—	14	18	4	—	14	12	10	—
Történelem	—	—	—	—	—	—	—	—	14	18	6	—	13	13	13	—	8	19	7	—	15	21	3	—	13	15	8	—	16	10	10	—
Földrajz	19	17	9	—	21	12	3	—	25	12	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Természetrajz	26	17	2	—	18	17	1	—	—	—	—	—	18	18	3	—	20	14	—	—	26	12	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Természettan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	15	10	—	13	14	9	—
Mennyiségtan	16	20	9	—	20	8	8	—	21	13	4	—	14	16	9	—	20	10	4	—	17	16	6	—	11	15	10	—	14	13	9	—
Rajzoló geometria	17	20	8	—	20	12	4	—	20	14	4	—	14	19	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Filozófiai propedeutika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	10	12	—
Nyilv. tanulók: Szépírás	5	24	15	—	11	18	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nyilv. tanulók: Testgyakorlás	11	30	—	fm. 3	16	17	—	fm. 1	22	9	—	fm. 6	13	23	—	fm. 3	15	11	3	fm. 4	19	13	3	fm. 4	7	26	—	fm. 2	21	11	—	fm. 3
Összesen	45 (44)				36 (34)				38 (37)				39				34 (33)				39				36 (35)				36 (35)			

A rendkívüli tantárgyak a VIII. o. egészségtan és a gyorsirás kivételével szüneteltek.

ÉRETTSÉGI VIZSGÁLAT A HÁBORÚ NEGYEDIK ÉVÉBEN.

Idei nyolcadik osztályunk osztályvizsgálatot tett 36 növendéke közül:

1. a Vallás- és Közoktatásügyi m. kir. Minisztérium 1917. évi 7/1918. jan. 2. eln. számú rendelete alapján 1917. március 8-án (430. iktatószám alatt) írásbeli érettségi vizsgálat nélkül érettségi bizonyítványt kaptak az 1900-ban született, besorozott VIII. osztályos tanulók, összesen tizenketten, ú. m.: Kallós László, Kozma Jenő, Pischinger Tibor, Pulszky Géza, Reiner Ede, Rihmer László, Rubinek Tibor, Rudan László, Seligmann György, Szilasi Jenő, Tarjányi Ákos, Vészi Gábor.

3. A megmaradt 24 jelölt közül rendes érettségi vizsgálatot tett az iskolai év végén 23. Egy tanuló betegsége miatt szeptember havában bocsáttatik érettségi vizsgálatra. A vizsgálat írásbeli része lefolyt 1918. május 21., 22. és 23-án. A tételek a következők voltak:

a) a *magyar* nyelv és irodalom köréből: Bánk bán tragikuma. Az eredmény volt: 11 jeles, 4 jó, 8 elégséges dolgozat;

b) a *latin* nyelvi tétel: fordítás latinból magyarra: Cicero, De oratore I. 30—34. Az eredmény: 10 jeles, 5 jó, 7 elégséges, 1 elégtelen dolgozat.

c) a *mennyiségtan* köréből: Egy tisztviselő házat vesz avval a feltétellel, hogy azonnal lefizet 28,000 K-t, 12 éven át pedig minden egyes év elteltével az eladónak adja 1800 K-t tevő lakáspénzét. Ez a vétel mennyi készpénzen való vételnek felel meg, ha 4 ½ %-os kamatozást számítunk? — Valamely pontszerü fényforrás közelében $r = 12$ cm sugaru gömb van. Ha a gömb középpontjának a fényforrástól való távolsága $d = 96$ cm, a gömb felületének mekkora a megvilágított és mekkora a sötéten maradt része, továbbá jelen esetben a fényforrásból kijövő összes fénynek hányad része járul a gömb megvilágításához? A fényforrásnak mekkora távolságra kell lenni a gömb középpontjától, hogy a megvilágított rész éppen fele legyen a sötét résznek. Az eredmény: 9 jeles, 10 jó, 4 elégséges.

Ezen az alapon mind a 23 jelölt szóbelire bocsáttatott; a szóbeli érettségin 1918. június 4. 5. és 6. napján *dr. Wittmann Ferenc* műegyetemi ny. r. tanár, tanárképzőintézeti helyettes igazgató úr elnökölt. A vizsgálatot valamennyi jelölt megállotta és így június 6-án érettségi bizonyítványt kaptak következő növendékeink:

1 Altai Kornél
Alstädter László
Baracs Sándor
Bikár Vazul
5 Dezsényi Gyula
Gothárd Zsigmond
Groák Béla
Jármai Sándor
Kármán László
10 B. Kohner Imre
Kúnos István
Lipthay Imre
Lossonczy Antal
Madarász Gyula
15 Marinovich Marcell
Meller Vilmos
Mészáros Károly
Neumann István
Pályi Gyula
20 Schay Géza
Söpkéz Sándor
Strasser Béla
Török Sándor.

Az iskolai év folyamán kiadott érettségi bizonyítványokról, illetőleg az osztályzati eredményről áttekintést nyújt a következő kimutatás:

Érettségi bizonyítványt kapott mikor?	hány tanuló?	Ezek közül		
		jelesen érett	jól érett	érett
1. 1918 márc. 8-án	12	3	3	6
2. 1918 jún. 6-án	23	9	7	7
Összesen	35	12	10	13
A görög nyelvből kiegészítő érettségi vizsgálatot tett	hány tanuló?	Jeles	Jó	Elégséges
		eredménnyel		
1. 1918 márc. 8-án	2	2	—	—
2. 1918 jún. 6-án	8	5	3	—
Összesen	10	7	3	—

ÖSZTÖNDIJAS ÉS JUTALMAZOTT TANULÓK AZ 1917—1918. ISKOLAI ÉVBEN.

I. Az intézetünkhöz kötött ösztöndíj- és jutalomdíj-alapítványoknak rendelkezésre álló kamatait az 1917—18. iskolai évben a következők kapták:

1. Az *Egyesült Budapest-fővárosi takarékpénztár* millenniumi alapítványának ösztöndíj-kamatait (200 K) az alapító takarékpénztár adományából *Geréb István* IV. o. növendék élvezte. (Az alapító tkpt. végzése 1917. febr. 14-én 85. sz. alatt kelt.)

2. A *Strauss Antal-féle alapítvány* 100 koronát tevő jutalomdíját a tanári-kar jelölése alapján az igazgató *Pályi Károly* III. o. növendéknek adományozta.

3. A *Brüll Ármin-féle ösztöndíj-alapítvány* kamatait 320 korona összegben a Pesti Izr. Hitközség előljárósága ez idén is *Szilasi Jenő* VIII. oszt. növendéknek adományozta. (A hitközség végzése 1918. márc. kelt.)

4. A *Volf György-féle jutalomdíj-alapítvány* kamataiból 3 db. körmöczi aranynak megfelelő 36 K összeget a tanári kar ajánlására ez évben *dr. Gál János* ösztöndíjas tanárjelölt kapta meg; továbbá az alapítólevél értelmében egy darab körmöczi aranyat, illetőleg ennek megfelelő 12 K összeget a tanári kar, Törökbálint község iskolaszékének kijelölése alapján, *Buszadics András* elemi iskolai VI. osztályú tanulónak adományozott, mint aki a magyar nyelvben kitünő előmenetelt tanusított.

5. A *Kármán Mór nevére tett alapítvány* kamataiból Kármán Mór: Pedagogiai dolgozatok cimü kétkötetes munkájának egy példányát *dr. Gál János* ösztöndíjas rendes tanárjelöltnek adtuk ki.

6. A *dr. Waldapfel János* tanár által felajánlott Kármán Mór: Pedagogiai dolgozatok cimü munkának egy példányát a tanári testület *Lánczos Kornél* rendkivüli tanárjelöltnek itélte oda.

7. A *Havas Ernő-féle jutalomkönyv-alapítványból* 24 korona értéket kapott *Marinovich Marcell* VIII. o. növendék.

8. A *dr. Havas Ernő-féle 2400 K ösztöndíj-alapítvány* kamatait a tanári testület 108 K összegben *Mészáros Károly* VIII. o. növendéknek adományozta.

9. Az ifjúsági Hadikölcsön-alapítvány kamatait úgy mint tavaly, ez évben is *Malonyay Dezső* VI. o. növendék élvezte összesen 160 korona értékben.

10. A *Szinóbányai Kramer Miklós* nevére tett alapítvány kamataiból 90 koronát kapott *Kirchner Sándor* IV. o. növendék.

11. A *Rózsavölgyi Manó és neje* nevére tett alapítványból 60 koronát kapott *Téthi Pál* VII. o. növendék.

12. A magát megnevezni nem kívánó nagylelkű jótevő évenkinti 300 koronás adományát *Burda István* IV. o. növendék kapta meg.

13. Ugyancsak egy névtelen adományozónak 600 K kamatjövedelméből 150 koronát kapott *Pályi Gyula* VIII. o. és *Schrancz András* VI. o. növendék.

14. *Dr. Wittmann Ferencz-féle* alapítványból 24 koronás jutalomdíjat kapott a mathematikai tanulmányokban igen kiváló haladást mutatott *Schay Géza* VIII. o. növendék.

15. Egy intézeti alapból 40 koronás könyvadományt nyert *Gothárd Zsigmond* jelesen érettségizett növendék, aki a karácsonykor az intézeti ifjúság műveiből rendezett festészeti, rajzoló és fényképészeti kiállításon festményeivel kitűnt.

16. Egy intézeti alapból 20 koronás díjat kapott *Schay Géza* jelesen érettségizett növendék a legjobb latin nyelvi dolgozatáért.

II. Külső ösztöndíjat élvezett:

1. *Gr. Löwenburg-féle ösztöndíjat* (600 K): *Steffanits Pál* VII. o. növendék. (Ő cs. és ap. kir. Felségének Bécsben 1912. júl. 17-én kelt legkegyelmesebb adományából: Vall. és Közokt. Min. 1912. júl. 30-án kelt 99,452. sz. r.)

2. *Kincstári Mária Terézia-féle ösztöndíjat* (240 K): *Marinovich Marcell* VIII. o. növendék. (M. kir. Pénzügymin. adományából, 1912. aug. 14-én 2904. sz. r.)

3. *Budai és váczi Mária Terézia-féle ösztöndíjat* (240 K): *Mészáros Károly* VIII. o. növendék. (Vall. és Közokt. Min. 1915. évi 21,790. sz. r.-tel.)

4. *Belánszky-féle ösztöndíjat* (210 K): *Szőke Zoltán* V. o. növendék. (A váczi káptalan 2663/1913. sz. a. kelt adományából, melyet a Vall. és Közokt. Min. 188,175/1913. sz. r. tudomásul vett.)

5. *Balla Athanáz-féle ösztöndíjat* (300 K): *Bikár Vazul* VIII. o. növendék. (Vall. és Közokt. Min. 1915. évi jan. 29-én kelt 167,814/V. sz. r. a.)

6. *Horvát-Szlavonországból* származó tanulóknak adandó nevelési kedvezményből (500 K): *Dominich Vilmos* IV. oszt. növendék. (Horv.-Szlavon. Min. 1914. évi szept. 2-án 360. eln. sz. a. kelt r., Vall. és Közokt. Miniszt. 1916. szept. 11-én kelt 12,478. eln. sz. r. alapján.)

7. A *Váczi Mária Terézia-féle alap* terhére 120 K tanulmányi segélyt nyert *Vass László* VI. oszt. növendék és 150 K tanulmányi segélyt *Streitmann Jenő* V. o. növendék. (Vall. és Közokt. Min. 82,370/1918/V. sz. a. kelt rendelettel.)

8. *Bésán-féle ösztöndíjat* (200 K): *Bedő Andor* III. oszt. növendék. (Vall. és Közokt. Min. 1917. ápr. 23-án 47,681. sz. r.)

9. *A jövedéki bírságalapból* a fő- és székvárosi magy. kir. pénzügyigazgatóság 1916. júl. 19-én 56,803. sz. a. kelt rendelkezése alapján *Gaigne Győző* II. oszt. tanulónk évi 200 korona ösztöndíjban részesült. (M. kir. Pénzügyminiszt. 88,856/1913. sz. r.)

10. *A m. kir. Miniszterelnökség* 1918. évi 810. sz. végzésével *Kiss Endre* I. o. tanulónak 500 kor.-nyi nevelési segélyt állapított meg. (Az 1916. évi 2550. M. E. rend. alapján.)

AZ INTÉZET JÓLTEVŐI.

Okolicsányi Gyula úr, a Magyar Jelzálog-hitelbank igazgatója és jogi tanácsosa, 1918. évi január havának 16. napján szép és emlékezetes levelet írt iskolánk igazgatójához, melynek első és főpontja szószerint így hangzik:

Megboldogult leányom, *özv. dr. Vértesy Dezsőné* született *Okolicsányi Marcsa* végakaratához képest, néhai férjének életében nagy szorgalommal és előszeretettel, sok önmegtagadással létesített magánkönyvtárát azon intézetnek kívánta birtokába bocsájtani, ahol férje tudományos hévvel és nemes ambicióval haláláig töltötte be a klasszika-filológia tanszékét. Midőn a Nagyságos Uram vezetése alatt álló m. kir. tanárképzőintézeti gyakorló-főgimnáziumnak, leányom utolsó kívánságához képest néhai férjének tudományos könyvtárát szóbelileg felajánlottam és tényleg át- és birtokbaadtam, tisztelettel bejelentem Nagyságos Uramnak, hogy leányom végakaratához képest kikötötte, miszerint a f. évi január hava 15-én tényleg átadott és katalogussal ellátott könyvtár: dr. Vértesy Dezső neve alatt örök időkre a gyakorló-főgimnázium tulajdonaként, mindenkor együttesen kezeltessék s hogy azt szétosztani, elajándékozni, sem pedig eladni abból egyetlen darabot a gyakorló-főgimnáziumnak joga ne lehessen.

Végül pedig hozzáteszi: Átadom ehhez képest a könyvtárt, álljon az a tudományos ismeretek megszerzésének szolgálatában, — legyen hatalmas az intézet, minden időkön át, viruljon, neveljen jeles és hasznos honpolgárokat édes magyar hazánk büszkeségére és dicsőségére!

Egy ritka nobilis gondolkozású és nemeslelkű magyar úrnak szavai ezek, melyeket örök tanulságra e helyen kinyomattunk, hogy példaképen szolgáljanak a késő utódoknak. Egy rég letűnt korszak visszhangjaként csendülnek meg bennünk; a levél írójának minden kijelentése, stílusának választékos és előkelő hangszíne egyaránt megkap és rezgésbe hozza a szív húrjait. Szinte érezzük, hogy nincsen szó, amivel ezt a nagylelkű alapítványt méltóképen meg lehetne köszönni. A könyvtár rendkívül tartalmas, minden egyes munkának és kötetnek megvan a maga értéke, úgyhogy még anyagi szempontból is igen jelentékeny összeget képvisel ez az önzetlen adomány.

A tanári testület és az egész intézet nevében ismétlem az előszóval és két levélben kijelentett mélységes hálánkat és meleg köszönetünket. A Nagyméltóságú Miniszter úr f. é. március 18-án keltezett 43,955/1918. számú rendeletével tudomásul vette ezt az adományt és külön utasította az igazgatót, hogy az ő nevében is mondjon köszönetet nagyságos Okolicsányi Gyula urnak.

A tanári testület, amely aránylag rövid időn belül két szép könyvtár birtokába jutott, a néhai Bodnár Istvánné mellett kegyelettel és mindig éber, áldó emlékezéssel fogja őrizni és ápolni ezt a nagyon szép s gondos ízléssel összegyüjtött könyvgyűjteményt. Vértesy Dezső korán elhúnyt barátunk és hűséges hitvestársa, aki őt — amint gyászjelentésében írta volt — lelkének felét, egy rövid félév mulva, sötét bánatában összeroskadva, a halálban követte: néhai Okolicsányi Marcsa urasszony, holtuk után is intézetünk körében maradnak, mert nemes szellemük élni fog örökké, hiszen meg vagyon írva: ingenii egregia facinora, sicuti anima, immortalia sunt.

ADATOK AZ INTÉZET TÖRTÉNETÉHEZ.

1. **Őfelsége a király** a gyakorló főgimnázium igazgatóját, *dr. Pruzsinszky Jánost*, a tankerületi főigazgatói címmel tüntette ki, miről a hivatalos Budapesti Közlöny 1917. évi október 23.-i számában a következő jelentést tette:

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére *dr. Pruzsinszky Jánosnak*, a tanárképző-intézeti gyakorló főgimnázium igazgatójának, a tankerületi főigazgatói címet adományozom.

Kelt Reichenauban, 1917. évi október hó 5-én.

Károly s. k.

Gróf Apponyi Albert s. k.

2. **Tanügyi kormányzatunk.** A legmélyebb hálának és tiszteletnek jelentésével kell megemlékeznünk a tanárképző intézmények kurátoráról, *br. Eötvös Loránd* őnagyméltóságáról, aki évek hosszú sora óta állandó nagy jóakarattal kiséri intézetünk ügyeit is. Az elmult iskolai év folyamán szerencsésen kiállott műtét alkalmából intézetünk tanári testülete nevében és képviseletében az igazgató üdvözlő levéllel kereste fel őexcellenciáját, melyre a nagyméltóságú báró úr a következő sorokkal felelt:

Nagyságos igazgató úr!
Tisztelt barátom!

Még ágyban fekve küldöm köszönetemet a Gyakorló-főgimnázium tanári testületének irántam tanusított részvétéért, melyet Nagyságod meleg, nekem különösen jóleső szavaival fejezett ki. Derék orvosaim azzal biztatnak, hogy nemsokára hazatérhetek s képes leszek nem csupán vegetálni, hanem élni, azaz dolgozni is.

Jó kívánságot jó kívánsággal viszonozva, maradok Nagyságodnak és a gyakorló-főgimnázium tanári testületének, az én régi jó barátaimnak híve

Budapest, 1918 okt. 29.

Báró Eötvös Loránd.

Fölépülése után őexcellenciája még személyes látogatásával is kegyes volt megtisztelni intézetünk igazgatóját.

Hasonlóképen igaz hálával adózunk *dr. Petz Gedeon* őméltóságának, a tanárképzőintézet igazgatójának azért az állandó jóindulatú készségért és a tanárképzés egész széles területét átfogó hatékony munkásságáért, melyet intézetünk élete iránt is tanusítani kegyes volt.

Intézetünk munkásságának hivatalos ellenőrzését az idén is mélt. *dr. Wittmann Ferenc* műegyetemi nyilv. rendes tanár, a tanárképző-intézet igazgatóhelyettese gyakorolta, aki a tőle már évek óta megszokott ügyszerető érdeklődéssel és mindenre kiterjedő figyelemmel kisérte a gyakorló-főgimnázium nevelő és tanító munkásságát. Valamennyien a legőszintébb örömmel fogadtuk őméltóságát, ahányszor csak körünkben megjelent és főleg az évvégi érettségi vizsgálat alkalmával, mely bölcs vezetése alatt folyt le 1918 június 4., 5. és 6. napjain.

3. A tanári testület személyi ügyei. Még a mult nyáron, 1917 július 12-én, vesztettük el nagyrabecsült, szeretett kartársunkat, *dr. Vértesy Dezsőt*, kinek érdemeit külön cikkben, bár a háborús viszonyokhoz alkalmazkodó rövidséggel, méltatjuk. *Dr. Geréb József* a testület nagyérdemű szeniora tolmácsolta a július 14-én a farkasréti temetőben végbement temetés alkalmával az intézet tanári testületének veszteségét és az ifjúság fájdalmas bánatát. A tanári testület nemzetiszínű szalagos koszorúval áldozott a fiatalon elhunyt kartárs máneseinek, volt osztályának növendékei pedig november 1-én tettek le sírjára díszes babérkoszorút. *Vértesy Dezső* helyére a vallás- és közoktatásügyi miniszter 1917. szept. 6-án kelt 121,734. sz. rendeletével *dr. Wagner József* aradi főgimnáziumi tanárt helyezte át, aki működését nálunk megkezdte és egész éven át szép sikerrel folytatta. Mint a zenében és dalban kiválóképen jártas klasszikus-filologus tanár újra fölébresztette a három megelőző búbánatos esztendő alatt elnémult zeneművészetet. Tanítványaink különféle iskolai ünnepeink alkalmával mindnyájunkat kellemesen megleptek szép énekükkel és zenetudásukkal.

A magyar nyelv és irodalom egyik vezető tanára *dr. Császár Elemér* mindnyájunk élénk örömére és legjobb szerencsekívánatainktól kísérve a pozsonyi egyetem bölcsészeti karának magyar irodalomtörténeti tanszékére neveztetett ki nyilvános rendes tanárrá, kinek helyébe intézetünkbe *dr. Papp Ferenc*, a budapesti I. ker. m. kir. állami főgimnázium tanára, osztatott be a V. K. M. 1918 ápr. 13-án 52,650. sz. a. kelt rendeletével. *Dr. Császár Elemér* sokkal ismertebb név, mintsem hogy ezen a helyen róla hosszan írni kellene és e név viselőjének széles látókörét, megkülönböztetett szellemi tehetségeit, mindenkitől megcsodált munkabírását, tudását és szép finom stilusérzékét, valamint párját ritkító szorgalmát különös nyomatékkal kellene kiemelni és behatóan méltányolni.

Császár Elemér már igen korán kezdett foglalkozni a régibb magyar irodalommal és megszerezte az egyetemi docens habilitatióját, később hovatovább a modern irodalom iránt is érdeklődött, minek folytán a budapesti tudományos egyetem a venia legendit részére ebben az irányban kiegészítette. Mélyen foglalkozott Dantéval és Shakespearerel, akiről egy jelentékeny, értékes könyvet írt. Sok előadást tartott az Akadémiában és Kisfaludy-Társaságban, fővárosi és vidéki lyceumokban. Mint a Budapesti Szemle állandó munkatársa nagyobb tanulmányokat írt esztétikai és kritikai irodalmunkról, szintúgy bírálatokat a legújabb regényekről. Egy időben egyik szerkesztője volt az Egyetemes Philologiai Közlönynek, újabban az Irodalomtörténeti Közleményeknek és a Kisfaludy-Társaság által közrebocsátott Nemzeti Könyvtárnak. És amellett és ezen felül mindig jó kedvvel teljesítette tanári hivatását hosszú éveken át a VII. ker., az I. ker. és a tanárképzőintézeti gyakorló-főgimnáziumban. Az egész intézet legjobb szerencsekívánatai kisérik bőségesen kiérdemelt új hivatása körébe.

Dr. Czebe Gyula, ki a budapesti tudományegyetem bölcsészeti karán még 1917 május havában megtartotta próbaelőadását, az idei iskolai év elején már meg is kezdte magántanári előadásait, *dr. Fest Sándor* pedig az idei tanév végén tartott magántanári próbaelőadást.

Geduly Olivér, ki mint jelölt, majd mint óraadó tanár, már évek óta működött intézetünkben, a V. és K. Min. 1917. évi 120,642. sz. rendelettel állami középiskolai helyettes tanárul alkalmaztatott s egyuttal szolgálattételre intézetünkhöz osztatott be.

A hadbavonult tanárok munkájának ellátására a V. és K. Min. 1917. évi 87,779. sz. rendeletével *Rónay Kázmér* VII. ker. Barcsay-utcai áll. főgimn. tanár, továbbá *Pischinger Nándor* kisegítő tornatanító bizatott meg. *Waldapfel János* tanárképzőintézeti tanár óráit, valamint a tizennyolc betöltetlenül maradt mathematikai és egyéb órát a testület tanárai teljes odaadással és a megszokott buzgósággal látták el.

Dr. Császár Ernő és *dr. Szabó Dezső* tanárok a V. és K. Min. 1917 nov. 28-án kelt 87,779. számú rendeletével, *dr. Fest Sándor* pedig az 1918 jún. 8-án kelt 100,025. sz. rendeletével kineveztettek a VII. fizetési osztályba, ugyancsak előléptek a VIII. fizetési osztályba *dr. Staud János* (V. és K. M. 117,842/1917. sz. r.) *Juvancz Iréneusz* (V. és K. M. 117,692/1917. sz. r.), *Bokor László* (V. és K. M. 117,728/1917. sz. r.) és *dr. Wagner József* (V. és K. M. 140,760/1917. sz. r.); *Szervánszky Jenő* tornatanár pedig kineveztetett a IX. fizetési osztályba (V. és K. M. 117,687/1917. sz. r.)

Reschofski Artur izr. hitoktató távozásával, aki 1918 márciusában tábori lelkészi teendőkkel bizatott meg, *Eisenberg Géza* hitoktató vette át a páros számú osztályokban az izr. vallás tanítását.

Végül még ehelyütt említjük meg, hogy Őfelsége a gyakorló-főgimnázium volt vezető-tanárai közül *dr. Négyesy László* budapesti egyetemi nyilv. rendes tanárt 1917 novemberében a Ferenc József-rend tiszti keresztjével tüntette ki, *dr. Gyomlay Gyula* Eötvös-kollégiumi tanárt pedig 1918 márciusában a pozsonyi egyetem egyik klasszika filologiai tanszékének nyilv. rendes tanárává nevezte ki. A tanári testület mindkét volt tagját szeretettel üdvözölte az illető alkalomból, amiért mindketten meleghangú sorokban tolmácsolták köszönetüket.

Szomorúsággal kell megemlékeznünk ezen a helyen testületünk egy volt külső tagjának, *Nagy Sándor*nak elhúnytáról, aki hosszú éveken át működött közöttünk mint a szépírás tanára. *Nagy Sándor* (szül. 1844-ben, megh. 1918 jún. 18-án) a gyorsírászat egyszerűsítésével szerzett nagy érdemeket. Gyorsírászati rendszere, amely merőben fonetikai alapokon nyugodott, elsősorban a magyar nyelv sajátosságait tartotta szem előtt, de könnyű szerrel alkalmazható bármely más európai nyelvre, s egyszerűsége mellett ebben van nagy jelentősége. Igaz érdemű, derék szellemi munkás szállott vele sirba, kinek emlékét mindvégig meg fogjuk őrizni.

4. A tanárjelöltek foglalkoztatása. A háború ugyancsak megritkította a tanárjelöltek sorait. Ösztöndíjas rendes tanárjelöltünk csak három volt, a negyedik mindjárt az év elején állást nyert. Lankadatlan és gondosan ellenőrizett buzgósággal hoszpitáltak naponkint átlag 2—3 órán át; a történészek *Ujházy László* és *Szabó Dezső* tanárok oldala mellett önállóan is tanítottak.

5. A növendékek erkölcsi viselkedése és szellemi fejlődése. Az ifjúság lassanként hozzászokik a háborús állapothoz és így aránylag sokkal kevesebb baj mutatkozott ezidőszerint, mint a megelőző években. Jó magaviseleti osztályzatot kapott 296 rendes nyilvános tanuló közül 269 és szabályszerű osztályzatot 27. Senki sem bukott meg és 73-an tiszta jeles bizonyítványt kaptak, 125-en jó és 105-en elégséges eredménnyel fejezték be az évet.

A háború első évében 46 jeles, 110 jó, 136 elégséges és 3 bukott tanuló volt; a másodikban 57 jeles, 105 jó, 131 elégséges és 4 bukott; a harmadikban 64 jeles, 123 jó, 111 elégséges és 1 bukott. Az idők komolysága és az egész tanári testület szigorúbb eljárása mellett a tanulmányi eredmény a mi intézetünkben évről-évre lényegesen megjavult és ebben a legutóbbi negyedik háborús évben a legmagasabbra emelkedett. — Mint kifogástalan viselkedésű és kiváló tanulmányi sikert tanusított növendékek: *Br. Brandenstein Béla* VII. o., *Heinrich Gábor* VII. o., *Szinyei Merse György* VII. o., *Mara József* V. o. és *Masirevich György* III. o. növendékek az igazgató adományából kis latin nyelvű jutalomkönyvet kaptak.

Legyen szabad ezen a helyen megemlítenem, hogy a tavaly érettségi vizsgálatot tett *Sztrokay Pál* a tanév folyamán, mint tüzérönkéntes, részt vett az évenkint rendezett országos mathematikai-fizikai versenyben és elnyerte az első jutalmat. Szijártó Miklós kartársunknak két éven át volt legjelesebb tanítványa. *Berczeller László* orvos úr pedig, aki most tizenkét éve tett nálunk érettségi vizsgálatot, a M. T. Akad.-tól jutalmat nyert érdemes szakmunkájával, amelyet az Akadémia legközelebb ki fog adni. Még igen-igen sok derék, vitéz katona-tanítványunk nevét kellene dicsérő jelzőkkel kisérni, kik a háború terhét dicsőségesen hordozták vállaikon és egyéni derekasságukkal és vitézségükkel érdemeket szereztek maguknak. A már megelőző években fölemlített neveken kivül ide jegyezzük az intézet egyik kiváló tehetségekkel megáldott volt diákjának nevét: *Dr. Vészi Gyuláét*, aki mint a bonni orvos-egyetemnek docense bevonult és mint ezredorvos eléggé súlyosan megsebesült. Több fényes dekorációt kapott e páratlan vitézségével kitünt volt tanítványunk, akinek kitünően végzett középiskolai és egyetemi tanulmányait a férfiölő harc és háború véres munkájában teljesített odaadó szolgálatok és hazafias érdemek koszorúzták meg.

6. A tanév nevezetesebb mozzanatai. Az idei tanév aránylag kisebb mértékben rövidült meg a háború okozta nehézségek miatt, mint az eddigi három nyomasztó háborús iskolai esztendő. Az iskolai munka szept. 5-én kezdődött meg ünnepélyes isteni tisztelettel s megszakítás nélkül folyt karácsonyig. A karácsonyi szünetet a szénhiányra való tekintettel a 205,263/1917. sz. a. kelt V. és K. miniszteri rendelet január 17-éig hosszabbította meg s e határnapot az I—VI. osztály számára a 6565/1918. sz. a. kiadott rendelet febr. 4-éig tolta ki. A hosszú szünet következményeképen az I. félév jan. 31-ike helyett csak febr. 28-án fejeződött be (3021/1917. sz. V. és K. r.). A tanítás munkája a II. félévben zavartalanul folyt. A szokásos évvégi összefoglalásokat jún. 8-án, 10-én, 11-én és 12-én tartottuk meg s a tanévet a 43,038/1918. sz. a. kelt miniszteri rendelet értelmében jún. 15-én zártuk be. Az érettségi vizsgálatok eredményét külön cikk ismerteti.

A tanév folyamán intézetünk tanárai és növendékei többször gyűltek össze ünneplés céljából. Szeptember 28-án Tompa Mihály születésének százéves fordulóját ünnepeltük meg. Emléknapot szenteltünk március 15-ének és április 11-ének.

Növendékeink áldozatkészsége a lefolyt tanévben sem maradt az előző háborús években tanúsított mögött: az ifjúság *Rokkant katonák filléralapjából* 1514 K fizettetett be Az Est kiadóhivatalánál, mely az adományokat a nyilvánosság előtt nyugtázta. 764 korona 02 fillért gyűjtött az ifjúság a Vörös-Kereszt-

Egylet szeretetadomány-osztálya által «*Karácsony a harctéren*» címen rendezett gyűjtés számára ; 1082 korona 05 fillért juttatott az *Orsz. Mentő-Egyesületnek;* a *Zita királyné-intézet* részére 239 korona 68 fillér gyűjtetett és az év végén megtartott tornaünnepély belépti-díjaiból befolyt tiszta jövedelemből 1000 korona jutott a *Tanárok Özvegyeit és Árváit Segítő Országos Egyesületnek.*

A második félévben érdekes külföldi vendége is volt intézetünknek. A bolgár közoktatásügyi minisztérium egyik vezérfelügyelője, *Dr. Slavcsev György* úr látogatta meg iskolánkat, amelyben négy órát meghallgatott és egyébként is nagy érdeklődésének adta jelét az intézet minden ügye iránt.

ÉRTESÍTÉS AZ 1918—1919. ISKOLAI ÉVRE.

Az **iskolai beiratásokat** 1918. szeptember elsején folytatjuk, de kizárólag az intézetnek eddigi növendékei számára.

Az V. osztályba lépő növendékek szüleiktől kiállított írásbeli nyilatkozatot mutatnak be, melyben atyjuk vagy helyettese kijelenti, hogy **görög nyelvet** tanulnak-e vagy a **görög nyelvet helyettesítő tantárgyakat.**

A Gyakorló-főgimnázium növendékei 10 korona **fölvételi díjon** kívül ifjúsági könyvtárra, évvégi Értesítőre, kirándulásokra stb. 14 K-t, összesen 24 K-t fizetnek. **A rendkívüli tárgyakra nézve külön intézkedés történik a tanév folyamán.**

A Nagyméltóságú Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter 29,191/1918. sz. rendeletével az intézetünk számára az 1918/19. tanévtől kezdve **évi 240 K-ban állapította meg a tandíjat,** a tandíjmentességi százalékot 1918/19-ben 12·5, 1919/20-tól kezdve pedig 10%-ban. A tandíj első félévi részlete legkésőbb december 1-ig, a második félévi legkésőbb május 1-ig fizetendő, még pedig a posta-takarékpénztárba olyan befizetési (csekk) lapokkal, melyeket a tanulók a tandíjkezelő tanár úrtól kapnak.

Az **új iskolai év megnyitását,** melyen kizárólag csak a tanári testület és az ifjúság vesz részt, intézetünk tornacsarnokában **1918. szeptember 5-én** reggel 8 órakor tartjuk meg.

Másnap reggel nyolc órakor minden tanuló magával hozza fölvételi lapját és a megelőző évi bizonyítványát.

Ha bármi oknál fogva a személyes megjelenés lehetetlen volna, a mulasztást, ha csak lehet, előzetesen, de mindenesetre meg kell okolni, mert három napon túl az illető hiányzó és nem jelentkező növendék helyét más tanulóval töltjük be.

Az intézet igazgatója e helyen is megragadja az alkalmat arra, hogy az igen tisztelt szülőket igen komolyan figyelmeztesse és kérje, hogy **családjukban föllépő mindenféle betegséget az igazgatónál azonnal bejelentsenek.** Ragályos betegségekben szenvedő családtagoknak orvosi bejelentése is szigorúan kötelező lévén, azon reményét fejezi ki, hogy talán a jövő évben a ragályos betegségek nem fognak iskolánkban lábra kapni és terjedni.

Budapest, 1918. június havában.

Az intézet igazgatója.

TARTALOM.

	Lap
Iskola és egészségügy. Írta *Dr. Pruzsinszky János*	3
Dr. Vértesy Dezső. Írta *Dr. Geréb József*	7
Tanári személyzet és annak működési köre	9
Az intézet tanárjelöltjei	12
A tanulók névsora	13
Rendkívüli tárgyak és iskolai gyakorlatok	22
A Báró Eötvös József Önképzőkör	25
Testnevelés az 1917—1918. tanévben	27
Statisztikai kimutatások	28
Érettségi vizsgálat a háború negyedik évében	34
Ösztöndíjas és jutalmazott tanulók	36
Az intézet jóltevői. *P. J.*	39
Adatok az intézet 1917—1918. évi történetéhez.	41
Értesítés az 1918—1919. iskolai évre	47

2002

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

Kiadja a m. kir. tanárképző-intézeti gyakorló-főgimnázium.